

KADÓHIVATAL TELEFON: 9-77

Str. Baron L. Pop 10

SZERKESZTŐSÉG TELEFON 1-77

Éjjeli telefon (nyomda) 2-02

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre . . . . . 1150 Ft
Félévre 600
Negyedévre 320
Egy hónapra 110

XI évfolyam / 152. szám

1928 július 11 Szerda

5688 Thamusz 23

Cenzurat: Suclu

Di. Ramasetter Robert
Budapest
Július 2. II. 8.

KELELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Az ábrándos és a kiabrándult diktátor

A krakkói szerkesztőből marsallá, majd diktátorrá lett Pilsudski nyaralni készült. E nyaralás hangulati színezetét tekintve, erősen hasonlít a családotti szelvények büfelejtő utazásához. A szociálista diktátor kiabrándult s úgy véli, hogy a kiabrándultság legjobb ellenszere, ha félrevonul a túlekedés világától. Kétségtelen, hogy Pilsudski túlzott reményeinek áldozata, aki azzal a gondolatokkal vette át puesszerűen a diktatóri hatalmát, hogy a dezorganizált Lengyelországot melynek különösen középosztálya erősen hajlik a munkátlanlásra és a korrupcióra, máról holnapra dolgos, önálló és szociális igazságszerzővel felruházott országgá alakítja át.

Pilsudski azonban két irányban is elterjesztette a lehetőségek útját. Elsősorban nem számolt a saját diktatóri képességeivel, melyek korántsem olyan minden tekintet nélküli diktatóri képességek, mint a Mussolinié, vagy a balkáni diktátoroké, Pilsudski, aki a szociáldemokrácia gondolatvilágában nőtt fel, sokkal inkább hajlott a demokrácia, mint az abszolútisztikus kormányzat felé.

A második motívum, mellyel indokolni lehet kiabrándultságát a diktatóri hatalomból, az az általa, úgy látszik, csak későn tapasztalt igazság, hogy a szociálistizmus és általában minden gazdasági és társadalmi fejlődés csak rendezett, konszolidált, korrupciómentes közigazgatási és termelési viszonyok között képzelhető el s amíg ez nincs meg, addig hiábavaló minden erőfeszítés. Lengyelország még ma sem tud kimenekülni a cári Oroszország által reá hagyott korrupciós örökségből: parlamentje, bíróságai, termelési rendszere, sőt részben hadserege is alá van ásva ezzel a legveszedelmesebb adottsággal.

Pilsudski kiabrándult s ez emberileg érthető, bármennyire érthető azonban, nem menti Pilsudski elhatározásának könnyelműségét, mert távozásával nem járul hozzá a helyzet tisztulásához, sőt inkább károsítja maga után. Bizonyos, hogy az egyetlen kiabrándultság sohasem kompromittálhat egy eszmét, pláne a szociális fejlődés teóriáján épült eszmét, amely törvényszerűségeket követ és törvényszerűségeken épül fel. Pilsudski csak mint katonának tudnia kellene, hogy a sülyedő hajót nem szabad otthagynia s ha már nem is tud segíteni: utolsóul mégis neki kell elhagyni a fedélzetet.

Primo de Rivera, a másik diktátor élő antagonizmusa Pilsudskinak. Ő nem hogy kiabrándult volna eddigi tevékenységéből s méginkább azokból a viszonyokból, amelyeket diktatórsága felidézett, hanem ellenkezőleg: most kezd ábrándos lenni. Diktatúráját ezideig a katonai és a katonai kaszok támogatták. Ő maga hálószo-ba-hósból lett korlátlan ura egy letűnt hatalom, dekadens országnak, amelyet elinte szintén középkori eszközökkel igyekezett reorganizálni. Ő volt az, aki Blasco Ibañezt és Unamunot, a két nagy spanyol író, száműzte hazájukból s a spanyol köztársasági mozgalmat verbe és üldözésbe fojtva, a trón legfőbb támasza lett.

Szinte önként adódik az a szatirikus élű feltevés, hogy Primo de Rivera legújabb orientációja, mely kimondottan a munkásság és a földnélküli parasztság megerősítése és szociális igényeinek

legmesszebbmenő honorálására irányul, cukorbajának köszönhető. Primo de Rivera beteg s így megértőbb lett a korszerű követelmények iránt, Szentimentális hangulatok lettek rajta urrá, melyek arra kényszerítik, hogy belássa eddigi tévedéseit, amelyeknek nyomán annyi szenvedés és igaztalanság fakadt s mielőtt végkép a hatalom otthagására kényszerülne, szeretné, ha legalább valami áldásos emlék maradna utána. Primo de Rivera most már egész nyíltan hirdeti, hogy a klerusban csalódott és csalódott eddigi csatlósáiban is, mert amellet, hogy Spanyolország nem lett nagyobb, még rá-

adásul nagyobb belső nyomor nyugtalanítja, mint valaha Primo de Rivera ábrándossága tulajdonképpen nem egyeb, mint a realitások felismerése. Minden igazi hatalom a dolgozók szolidaritásán és jólétén alapul. A gazdagság rendszerint szűkmarku, amikor a közönség ügyét kell támogatnia. A szegények, a mennyiben igazságosan bánnak velük, rendszerint hálásak és lelkesedők. Bizonyos, hogy Primo de Rivera jól tudja, hogy amennyiben rájuk épít hatalmát tartósabbá teheti s emléke a történelem ítélszéke előtt is kedvezőbben fog megmaradni.

A vizsgálóbíró szerint Löwenstein szerencsétlenség áldozata

BRÜSSZEL, július 10. A különféle kombinációk után, amelyek Löwenstein bankár holdjának körülményeit igyekeztek felderíteni, most megszólalt a vizsgáló bizottság vezetője, a brüsszeli vizsgálóbíró, aki a sajtó képviselői előtt tett nyilatkozatában határozottan leszögezi, hogy minden kétséget kizáróan Löwenstein szerencsétlenség áldozata. Minden bizonyíték amellet szól, hogy Löwenstein kizuhant repülőgépből és az óceán habjai között lelta halálát.

„Ha sürgősen nem történik döntés a leszerelés ügyében, fokozódni fog a fegyverkezés

Paul Bouncour cikke a leszerelési konferencia kötelességéről

Páris, július 10. Az Új Kelet tudósítójától.) A francia lapok hosszasan kommentálják Paul Bouncour képviselőnek, Franciaország népszövetségi delegátusának egy újabb cikkét, amelyben többek között azt jelenti ki, hogy abban az esetben, ha a leszerelés kérdésében nem fog a konferencia kielégítő határozatokat hozni, a leszerelés kérdése nemcsak, hogy megakad, hanem az Európa legtöbb államában beállott valuta-stabilitás követelményében minden valószínűség szerint mindenfelé fokozni fogják a fegyverkezést.

Igaz ugyan, — írja Bouncour, hogy a béke ügye ma kevésbé ingadozik, mint néhány évvel ezelőtt. A béke megszilárdulását főképen Briandnak kell köszönni, aki külpolitikájában nyakas következettséggel ragaszkodott egyfelől a békeszerzőlések érintetlenségéhez, másfelől a népek közötti surlódások eliminálásához. Mondhatom, abban az esetben, ha a leszerelés munkája nem fog előbbre jutni, a fegyverkezés mohó versenye megint meg fog indulni, különösen akkor, ha a pénzkrisis minden állam legyőzte. És ebben az esetben szóvá fog kerülni azoknak az országoknak a fegyverkezése is, akikre a békeszerződések rákényszerítették a lefegyverzést. Ezek annál jogosabban követelhetik majd a fegyverkezés versenyében való részvételt, minthogy a békeszerződésben az ő leszerelésük feltétele az általános leszerelés szándéka volt.

Ami a német-francia közeledés politikáját illeti, véleményem szerint ennek a közeledésnek minden körülmények között és mielőbb be kell következnie. A Rajna-vidék kiürítése nélkül azonban hiába várjuk ezt a közeledést. Nagy akadály ennek a problémának azonban az ellenőrzés kérdése. Addig, amíg nem működik egy hatóság és gyorsan dolgozó nemzetközi ellenőrzési szervezet, addig nemcsak a sovén franciák, hanem min-

den világosan látó ember, aki egyébként át van hatva a német-francia közeledés gondolatától, a korai katonai kiürítéshez nem fog hozzájárulni. A nagy probléma tehát, a népek kiengesztelődése szorosan összefügg egy ilyen nemzetközi ellenőrzés megszervezésével. Mondanom sem kell, hogy ezt a problémát csakis Genfben és pedig internacionális szellemben kell megoldani. Olyan szemmel ez azonban, amely fájdalom, még nem hatotta át eléggé a nagyhatalmak delegátusait.

Hogy ezt politikát folytathassuk, nem elég, ha Genfben elküldjük delegátusainkat. Nem elég az sem, ha külügyminiszterek akarják a béke politikáját, ha még olyan nagy is a befolyásuk. Minden ország teljes közeledésére kell, hogy át legyen hatva a béke eszméjétől: egész diplomáciai vezérkara, egész közgazdasági élete és hadseregének vezetősége. A nemzetközi igyekezet csak akkor tud erőteljesen érvényesülni, ha azt a béke megvédelmében érdekelt népek akarata támogatja. A békeakarát pedig lényegében a demokráciának előjoga.

Ha a biztonság nemzetközi megszervezése ténnyé válik, akkor gyorsan hozzá lehet fogni a katonai szolgálat idejének leszállításához az ország olyan katonai átszervezéséhez, amely főleg defenzív karaktert ad a katonai kiképzésnek. A katonaságot is át lehet fűteni a demokrácia szellemével, amire annál inkább szükség van, minthogy a demokrácia a jövőben új szintre lép és ez a világ béke kloritja.

A világ béke a német választások által lényegesen előbbrejutott. A német szociáldemokrácia győzelmét, noha nem tartozom a szociálisták közé, melegen üdvözlöm. Nagyon jól tudom, hogy egy csapásra nem fognak csodák történni, a politika egyáltalán nem a csodák területe. A politikában szívós kitartás és nagy akadályok leküzdése viszik csak előbbre a fejlődést.

Pénzre megy a játék

Hetek óta a szó szoros értelmében vitus táncos jár a politikai élet barométerének hangyaszlopa. Ha valaki fel akarja állítani a helyzet mérlegét, egész biztosan elreved az egymásnak homlokegyenest ellentmondó jelentések irdatlan rengetegében és biztos következtetések helyett csak kereszt-eletű kombinációkra bukna.

Mindaz, ami nálunk történik, mintha görbe tükrön keresztül vetített képe lenne a szabályszerű parlamentáris élettel élő országok politikai megnyilatkozásainak. Franciaországban, Németországban, Angliában és még jónéhány más országban hetekkel előre csaknem száz százalékos pontossággal tudják lemenni a közszóban lévő választások valószínű eredményét, akciók következményét és nagyobb politikai aktusok pontosan bekövetkező hatásait. Nálunk kombinációk követték egymást szédült iramban és mindig homlokegyenest az ellenkezője következett be annak, amit a legvalószínűbb kombináció beígér. Franciaországban három hónappal ezelőtt tették közzé, hogy melyik éjszaka fogják stabilizálni a frankot s az előre bementott éjjel az öt világrész minden metropolisába drómvékli táviró röpitette szerte a hírt a frank új hivatalos kurszáról. Bratiano Vintila pedig szelid és ironikus játékok folytatólag minden egyes esetben bombaképen haló hírek társírozásával és a normális állampolgár régen belekábult már abba a töprengésbe, vajjon most őszel, vagy esetleg sohasem fogják-e megkötni a kölcsönt és stabilizálni a lejt.

A kormány megy és a kormány marad, ez a két hír úgy kergeti egymást, mint egy megvadult kortánc epileptikus táncosai. Szombaton lesz a döntő nap, de nem hétfőn és ha hétfőn nem, egész biztosan kedden, de a szerdai minisztertanács feltétlenül döntő határozatokat fog nyilvánosságra hozni, ezt olvassuk már hetek óta és közben telnek a szombatok, a hétfők, a keddek és a minisztertanácsok is és semmi jelentéktelen esemény, amely egy jottányival is közelebb vinné a helyzetet a megoldáshoz.

Kezd tulságosan komolytalan lenni a játék, amelyet előkelően és nagyképpen belpolitikának kereszteltek el. És komolytalan főképen azért, mert a játék intezői már nagyon régen nem tartják be a játékszabályokat. Epen a fordítottja történik annak, aminek a dolgok rendje szerint történnie kellene. A rendes parlamentáris élettel élő országokban az állampolgárok nagy tömege végzi a maga rendes dolgát és közvetlen formában nem törődik azzal, hogy mi történik a fórumon, de azok akik a kormányon ülnek, mintha megannyi finom és érzékeny szeizmográf volna minden miniszter, feszülten figyelik a közvélemény minden megnyilatkozását, hogy annak fordulataiból levonják a logikus következtetést. Nálunk a rettenetes gazdasági feszültség kénytelen-kelletlen, politikai érdeklődés felé hajt mindenkit és az egész ország ugyszólván egybefűt sem csinál, csak azt teszi, hogy mi történik a fórumon, ahol az ő életének sorsa fordul a kockán, míg a kormánynak kisebb gondja is nagyobb annál, mintsem ügyet vetne a közvélemény akármilyen megnyilatkozására és végzi több-kevesebb szerencsével a maga kisdud játékait, anélkül, hogy törődne

azzal, hogy mit szól mindehhez az ország népe.

Pedig ez a játék pénzre megy és illik ilyenkor respektálni a játékszabályokat.

Hogy gyilkoltam meg Rasputint?

Írta: Jusszupoff Félix herceg

A párisi törvényszék, amint az Uj Kelet arról több cikkben beszámolt, most tárgyalja azt a kártérítési pört, amelyet Rasputinnak, „a szent ördög”-nek a lánya, Mária Grigorjevna Szolovjeva asszony indított apjának két, Franciaországban élő, gyilkosa, Jusszupoff herceg és Dimitri Pavlovics nagyherceg ellen. A néhai cár hírhedt bizalmasának a lánya 25 millió frankot követel a gyilkosoktól és annak bizonyítására, hogy Rasputint csakugyan az alperesek tették el láb alól, Jusszupoff herceg „Rasputin halála” című könyvének alábbi fejezetére hivatkozik:

Amikor a lakásba beléptünk, megütötte a fülünket barátain lármája, amit azonban meglehetősen elnyomott egy amerikai gramofonlemez vidám rikoltása. Rasputin felmordult:

— Mi ez?

— Ugy látszik, a feleségemnek vendégei vannak, de ezek nem maradnak sokáig. Addig az ebédlőben megteázhatunk.

Felmentünk a lépcsőn. Rasputin levette a bundáját és kiváncsian szemügyre vette a berendezést. Legnagyobb meglepetésemre még csak hallani sem akart arról, hogy egy csésze teát, vagy egy pohár bort megigyon.

„Gyanít valakit?” kérdeztem magamtól. „Különböztet mind, élve úgysem hagyja el ezt a termet.”

Odafordultam Rasputinhoz:

— Mondja csak, Grigorij Jefimovics, miért látogatta meg ma Protopopovot? O még mindig attól tart, hogy ön ellen összehúzás készül?

— Igen, barátom, sok embernek szálla vagyok a szemében, mert nyíltan kimondom az igazat... De ha csak a hajamszála is meggöngyöl, jaj lesz itt mindenkinek!

Hátborzongatóan hangzottak ezek a szavak abban a helyiségben, amelyben már várakozott a halál rá.

Semmiféle megfontolás nem tartóztatott azonban már engem vissza. Egész beszélgetésünk alatt az járt az eszemben, hogy tudnám őt rávenni arra, hogy a mérgezett borral töltött üvegből igyon, vagy elfogyasszon egy szeletet a tortából, amely szintén meg volt mérgezve.

Körülbelül félóra múlva, ami alatt szólt témáiról beszélte, tehát kért. Átnyújtottam neki egy csésze teát és mellé tettem a süteményt is. Erthetetlen módon azt a falat, amelyen a meg nem mérgezett darabok voltak. Amikor a tévedést észrevettem, megkínáltam a másik falattal.

Először visszautasította:

— Köszönöm, de ezek nagyon édesek nekem...

Unsolásomra mégis kivett egy darabot, majd még egyet.

Amelkül, hogy fejle fordultam volna, figyeltem, amint az édes falatokat egy más után lenyeli.

A ciankálinak azonnal hatni kellett, legnagyobb meglepetésemre azonban Rasputin, mintha mi sem történt volna, tovább folytatta a megkezdett diskurzust. Elhatároztam, hogy megkínálom a krími borral. Megint visszautasította.

Az idő repült. Kezdték türelmetlenkedni. Elővettem két poharat, egyet neki és egyet magamnak. Töltöttem és felhajtottam egy pohárral, hogy gusztabust csináljak neki az iváshoz. Ez a bor természetesen nem volt mérgezve.

— Kóstoljuk csak meg, — szóló Rasputin kedélyesen és szintén ivott egy pohárral.

Szerette az italt. Látható élvezettel szűrte a bort, dicsérte, hogy különös és megkérdezte, hogy van-e még sok ebből a régi krímből? Nagyon elcsodálkozott, amikor megmondtam, hogy odahaza Krímben egy egész pincék van tele ezzel. Már az első kortyok után jókedvre kerekedett.

— Add közelebb azt a maderiát!

Amikor felálltam, hogy új poharat hozzak neki, leintett.

— Önts csak ebbe!

— Szó sincs róla, Grigorij Jefimovics, nem fog izleni, ha a maderia összekeveredik a vörösborral.

— Nem baj, tölts ebbe!

Kénytelen voltam engedni a kívánságának. Nemsokára sikerült azonban szándékos ügyellenességgel elejtenem a poharat, amely a földön ezer darabra tört. Ezt a körülményt aztán felhasználtam arra, hogy a maderiát egy ciankáli pohárba töltssem. Rasputin, a bor hatása alatt, nem vett észre semmit és nem tiltakozott. Állva maradtam előtte és feszült figyelemmel kísértem a mozdulatait, mert vártam, hogy a halál minden pillanatban bekövetkezhet. Rasputin azonban ivott tovább nyugodtan, apró kortyokban szüre-ölgette az italt, mint az igazi hozzáértők.

— Jó ez a maderia — jelentette ki elismeréssel. — adj még egy kicsit belőle!

Es nyújtotta felém a poharat.

A mérge még mindig nem hatott. A „csodatevő barát” derülten setálgatott fel a szobára.

Nem tudtam mire vélni a dolgot. Elvettem a tálcáról a másik ciankáli borospoharat, teletöltöttem maderiával és odanyújtottam neki. Ezt is kímélte. Semmi hatás.

Már csak egy olyan pohár maradt kézenlétben, amelynek a fenekén mérge volt...

Kétségbeesetten kezdtem inni, én is, hogy valahogy fel ne találjon hagyni az ivással. Egymással szemben ülve némán iddogáltunk.

Fojtott, nyomasztó hallgatás borult a szobára.

Lassan visszanyertem előbbi nyugalمامat. Megkínáltam egy csésze teával.

— Igen, az jó lesz, — mondta.

A hangja egészen tompán csengett. A hogy rámpillantott láttam, hogy a szemé fénytelen. Mialatt a teát beöntöttem, felkelt, sőtalmi kezdett a szobában. Meglátta a grátort, amely valahogy az ebédlőben maradt.

— Kérlek, aranyom, — unszolt — játssz nekem valami vidámat. Szeretem hallani, ha énekelsz.

Nem volt éppen könnyű ilyen hangulatban énekelni kezdenem s hozzá még azt kérte, hogy valam, vidámat adjak elő...

„Mi lesz, ha az idegeim felmondják a szolgálatot?” kérdeztem magamtól.

Fentről is hallatszott, hogy már türelmetlenkednek. A lármá, amely állandóan lesűrődött hozzánk, egyre erősebb lett. Attól tartottam, hogy barátain megünnekelik a várakozást és lejömmek.

— Mit lármáznak azok ott fent? — kérdezte Rasputin és felnevetett.

— Valószínűleg most bucsuzkodnak, — feleltem — mindjárt megnézem...

Fent a szobában Dimitri Pavlovics nagyherceg, Puriskévics és Szuhotin had nagy nekem estek; valamennyien revolvert szorongattak a kezükben. Látszott rajtuk, hogy mindegyik el vannak szán-

va, bár feltűnően sápadtak voltak

— Na mi van? — kerdeztek — vége? Készen csináltad?

— A mérge nem hat, — feleltem.

Ez a közlés, mint a villámcsapás sújtotta le őket. A meglepetéstől mozdulni sem tudtak.

Rövid eszmecsere után elhatároztuk, hogy valamennyien lemegyünk, megröhanjuk Rasputint és megfojtjuk. Már a lépcsőn voltunk, amikor eszembe jutott, hogy mégsem lesz ez így jó, mert az egész tervünket elrontjuk, ha így egyszerre törünk be valamennyien a szobába. Rasputin rögtön észre fogja venni, hogy miről van szó és mit lehet tudni, milyen fordulatot vesz akkor a dolog. Egy pillantásra sem szabad szem elől tévesztelnünk, hogy egy egészen különleges emberrel van dolgunk.

Visszahívtam barátaimat a szobámra és közöltem velük ezt az aggályomat. Csak nagy fáradsággal tudtam őket meggyőzni arról, hogy egyedül kell végezni Rasputinnal. Sokáig nem akartak ebbe belemenni, mert aggódtak az életéért.

Elvettem a nagyhercegtől a revolvert és lementem vissza az ebédlőbe.

Rasputin a teásasztalka mellett állott ugyanazon a helyen, ahol otthagytam. Fejét mélyen lehorgasztotta és nehezen lélegzett.

Nesztelen léptekkel közeledtem hozzá és megálltam egészen mellette. Ugy látszott, hogy megérkezésemet észre sem veszi.

Néhány pernyi csönd után lassan felémelte a fejét és tekintetét rám emelte. A pillantásból nem lehetett már semmit sem kiolvasni... a szemé fénye kialudt... valami tompa és ostoba kifejezés ült a nézésében.

— Rosszul érzi magát? — kérdeztem.

Az új kínai kormány négy európai állammal megszüntette a szerződéseket

Régi hivatalos jogok helyett — egyenjogúsítást kapnak a külföldiek. Bankárok leszerelésre kényszerítik a renitenskedő generálisokat

Sanghai, július 10. Az új központi kormány és a Kuomin-szervezet Nankingban elhatározta egy manifeszto kiadását, amelyben az összes igazságtalan nak tartott szerződések revízióját követelik. Kínában azt hiszik, hogy nagyobb jelentősége ennek a lépésnek nincsen es csak arra szolgál, hogy a lakosság előtt az új kormány nagy gesztust mutasson és egyúttal Oroszország felé beigazolha, hogy hajlandó a külfölddel szemben egészen új álláspontra helyezkedni.

Ujabb azonban a kormány, hogy a bizalmatlanságnak elejét vegye, már felhivatalosan közölte azt a tervezetet, a melyet Wang külügyminiszter terjesztett a központi szervezet elé. Ebben a tervezetben már a lejárt szerződések és az új szerződések megkötése közötti időpont is meg van határozva. Kínai részről megszüntnek tekintik az Itáliával, Belgiummal, Spanyolországgal, Dániával kötött szerződéseket továbbá az Indokínát érintő franciaországi szerződést. Ezen államok alattvalói azonban, noha e pillanatban szerződésen kívül állanak, mégis egyenjogúságot élveznek a kínai állampolgárokkal. Elvesztik ugyan exterritorialitás jogaikat, azonban mégis nyerne bizonyos újabb jogokat, így a koncepcziós területeken kívül is kereskedhetnek nyílt piacokon és megvan a joguk, hogy az új köztársaság minden területén földet vásárolhassanak. Angliával szemben

— Fáj a fejem, — felelte — a gyomrom is ég. Adj még egy pohárral, az majd jót tesz.

Ujabb töltöttem neki a maderiából. Erre ráírtta a mérget és tényleg megint jobbkedvű lett.

Néhány szóval váltottunk egymással és meg kellett róla győződnöm, hogy teljesen öntudatánál van, az ezse normálisan működött. Várta az azt ajánlotta, hogy kocsikázzunk ki a cigányokhoz. Arra való hivatkozással, hogy már késő van, lebeszéltem erről.

Az ellenkezésem meglepte. Csodálkozva és aggódva bámult rám. Egészen új és idegen kifejezést olvastam ki a szeméből. Éreztem, hogy itt a döntő pillanat.

„Mindenható Isten, adj erőt, hogy vékezni tudjak vele” imádkoztam magamban. Lassan a revolver után nyúltam, Rasputin még mindig ugyanazon a helyen állott, mint az imént, feje kissé jobbra konyult.

„Hova célozzak?” tűnődtem, a fejére vagy a szívébe?

Előrántottam a pisztolyt és lőttem.

Rasputin felordított, borzalmas, állati hangon és végigvágódott a medvebőrön. Ebben a pillanatban zaj hallatszott a lépcső felől, barátain siettek a segítségére. Egyikük ruhája beleakadt a vilány csatjába és a következő pillanatban sötétben maradtunk.

Nem tudtam, mi történt.

Végre valaki felesavarta a lámpát. A következő pillanatban valamennyien Rasputinra rohantak. A hátán feküdt, arca időnként meg-megvonaglott, szeme le volt hunyva. A világról selyemingen csak egy apró vörös folt látszott; a seb túl kicsiny volt, alig jött belőle vér.

Körülálltunk és vizsgálgtuk egy darabig, hogy ele-e még? Néhányan közülünk bele akartak eresztelni még egy golyót, de jobbnak láttuk nem szaporítani fölöslegesen a vérvnyomokat. Néhány perc múlva Rasputin végleg elesdésedetett.

Megvizsgáltuk a sebet. A golyó a szív táján hatolt be. Nem volt semmi kétség afelől, hogy meghalt. A nagyherceg és Pudiskevics elcipelték a hullát a kópadlóra, hogy a vérzés a medvebőrben kár ne legyen. Ezután eloltottuk a villanyt, bezártuk a kvytról az ebédlő ajtaját és felmentünk a szobába.

még nem szűnt meg a szerződés és az angol állampolgárok ilyen jogok megnyerése tekintetében elsőbbséget élveznek.

Litacsium marsall, Sung pénzügyminiszter és Wang külügyminiszter utazni, Or nacionalista generális kényszeríteni fognak arra, hogy a leszerelést most már komolyan vegyék, mert ha nem szerelnék le, a pénzügyi támogatást megvonják tőlük. Egy angol jelentés szerint a bankok külön ultimátumot intéztek a tábornokokhoz és szigorúan követelik a leszerelést, mert különben az általuk kiadott utalványokat nem fogják respektálni.

Amateurok, fényképezészek!
Fényképezési cikkeiket a legolcsóbban **BERNAT** papíráruházna, Piața Unirii 20. sz. alatt **szerezhetik be.**

SELECT és GRAND MOZGÓK

Nagy sikerrel folytatják **Bebe Daniels** bájos művésznő bemutatását

SPORT és FLORT

elsőrangú vígjátékban.

Monopol Pana met

A százéves Faust

A pogány Goethe, ez a német Apolló sem kerülhette el végzetét, azt a végzetet, mely a fajtá és a környezet titkos szálaiból szövődik össze s előbb-több magához öleli a fajtájából kinőtt világpolgárt is. A római elégiák istentelen Jertüével áldott költője, Hellas szerelmese, öregedő korában érezt meg a Faustra a töprengés, e klasszikus művére, melyben a német erdők árnyai remegnek s melyben a létezés, a valóság összefüggéseinek megfigyelésén túl — a mérték diszharmonikus zenéje hangzik. Goethe, a leglátványos német, aki valaha élt — a Faustban — mely ép száz évvel ezelőtt látott napvilágot — már csupán csak német: homályos és kételkedő borongó és mély, fájdalmas és kétségbeesett, hívő és hitetlen.

S há száz évvel ezelőtt ez a drámai költemény, mint irodalmi csoda, mint az emberi rejtelmek foglalatosa e tette izgalomba az embereket — ma, a szocializmus és természetudomány virágzása idején még százszor inkább problémátikus. Igaz: nem részleteiben nem fantáziájának színeiben, hanem tendenciáiban és konklúzióiban. Mert a Faust ma is nyugtalanítva hasít bele a valóságok tiszteletével körülbástvázott tudatunkba, ma is talán épen tülhagyott realitás-szeretettünk ellenében: a végső dolgok irányában mozdítja meg kényszerűnk és mámorunkat. Úgy látszik, az ember nem tud megmenekülni halhatatlanságra hivatott szán meddő és fásztzó csalátságától, annak ellenére sem, hogy az élet forgataga vakon és könyörtelenül örvényel körülötte.

Minél teljesebben bontakozik ki egy élet a maga valóságos adottságaiban, minél több huruban rezonál a titkos és feltárt törvényszerűségekre, — annál több fájdalommal sir fel benne a megmaradás és halhatatlanság utáni nosztalgia zsolozsmája. Amikor Goethe a Fausthoz érkezett el: a valóság és élet birodalmait már bejárta, megmérte a jót és felmérte a rosszat: bölcs volt és érett mint a német erdők őszi avarja. Meglátta az okozatokat és kitarutak előtte az örök megismétlődés titkai, — de az okot és a célt most sem látta s töprengései természetzerűleg alakították ki benne misztikus hangulatait. Igaz: nem volt több, mint hangulat, de van-e alkalmasabb költői feldolgozásra, mint ez?

A Faust tiszta és világos agy, de hangulatokba tévedt érzésvilág alkotása, kontrasztok ábrázolása, bámulatosan egységes szemlélet keretében, melyet ritmus emel és szikrázó szellemesség színez s az élet elfutó hangulatának, fájdalmának drámai erejű ábrázolása fog egységbe. Önvallomás mely színtélikusan hangsúlyozza ki a világirodalom legnagyobb zsenijének összes nyugtalanosságait, vigaszt és vigasztalanság forrása, mint maga az élet, mely Mephistó szavain keresztül enyhül derűs-nemes bölcsességbe:

„Gott, mein teurer Freund ist alle Theorie Und grün des Lebens goldner Baum.“

Ma, amikor a teóriák megvalósításának korát éljük, könnyen téveszthet meg bennünket ez a mephistói állásfoglalás. De ha mélyre nézünk a dolgoknak, — megdöbbenhetetlen igazságnak érezzük a benne zengő szavakat: minden teória az élet képére teremődik s minden, ami az élet életés céljaival szembekezdül: üres bölcselkedés, káprázattá silányul. A természet törvényei erősebbek az emberek elképzelésénél s az emberek által emelt zákatat felrobbantják az osztón rohamcsapatai. Gyönyörű, borzalmas és örökkévaló körforgás!

A szeretet, amellyel Goethe a maga Mephistóval vezeti végig költeményén az értelem Goethejének szeretete iránta. És épen a mephistofelizmus az, melynek gondolatvilága ma is természetesen hasítja fel a nyugati civilizáció kimerült talaját: a megfogható

inadata, szemben az érzés és képzelet irracionálisával, melynek tragikumát egyben a Faust tragikus hangulatát is adja. Goethe idejében ez az ésszerűtlenség a középkori erkölcsökkel kapcsolatos kényszerérzések-ből táplálkozott, mely elkárkozásnak hitte a nő házasságon kívüli szerelmét s a poklok borzalmát szabadította Margarétára.

A százéves Faustban talán ez az egyetlen motívum az, ami korszerűtlen. De maga a tragikum, mely az érzés és értelem harcából ered: örökkévaló, mert elpusztíthatatlanul emberi. Az élet lényegét az ellentétek harcának fel- és lemenő hullámjait határozzák körül s minden jel arra vall, hogy e küzdelem csak formákban változik s mindaddig, míg az élet meg nem merededik: a harc áll, a töprengés cselekedetté fokozódik, a cselekedeteket fájdalmas töprengés váltja fel.

Ez a faustianizmus lényege s a goethei megvilágításban ez az, ami kiemelkedhetlenül örök. Az emberek örök sorsa az, hogy fájlon nekik valami, mert a fájdalom emlékeztető az

életre, biztonsági jelző a sors szeszélyekkel teli útján. Mephistó kaccsa és Faust borongása ma is ott él az emberek ajkán és homlokán, csak másért és újabb okozatok miatt. Minden fejlődés és változás, ami az életet rendszereben enyhíti, új és új érzések, tizedások és szomorúságok forrása.

A gigantikus technikai művek mephistói teremői között már ott settenkednek az új Faustok, akik az értelem önhitt ragyogása közepette új értelmezésre szomjaznak, a kételkedők és kétségbeesettek, akik hitre szomjaznak, miután megcsömörlöttek a nagy világosságtól.

Goethe, a nagy felvilágosodott, Voltaire barátja, a maga korában színtén e szomjuhozók közé tartozott. Ha ma élne: ma is minden biznnyal faustianus volna s a Kor ellentmondásaiiban éppúgy meglátná a mephistói, mint a szentimentális elemet. Legfeljebb a diszharmonikákat változón fel gazdagabban s több szomorúsággal mutatná rá arra, hogy a vasutjaink, rádióink, újságjaink, autókink tömkelegében is megmaradtunk »bus és buja állapotoknak«, akik mindig mások meg

Vadember és európai egyaránt
Reggel, délelőn, este
eszi a banánt

váltására törekszünk s végül magunkat sem tudjuk megváltani attól, ami bennünk — örök s így érvény alacsony mint magasrendű

Ezt bizonyítja a százéves Faust is, mely épeztért ma is korszerű.
Salamon László

Milliókat sikkasztott a törökországi orosz kereskedelmi delegáció vezetője

Konstantinápoly, július 10. A volt török fővárosban és az egész köztársaságban óriási szenzációt keltett egy nagyarányú sikkasztás, amelyet Ibrahimov az orosz kereskedelmi delegáció főnöke követett el. Ibrahimov, aki korlátlannal bírta a konstantinápolyi kereskedők szállítók bizalmát, ezek kárára százezer török fontot sikkasztott. A körülbelül tízmillió lejnek megfelelő török valutát a sikkasztó beváltotta dollárookra és ha-

misított irásokkal egy délamerikai hajóra szállott. A hatóságok az orosz követtség megkeresésére körözött levelet bocsajtottak ki Ibrahimov ellen. Érdekes, hogy ezt a szovjet-tisztviselőt mindenki korrekt embernek ismerte és eltérően a kereskedelmi képviselőt többi tisztviselőtől, mindig szolid társaságban lehetett találni. Valószínűleg kerülte a mulatókat. Egy alkalommal, amikor idegen kereskedők kedvéért Pera egyik táncmulatójában

töltött néhány órát, a fizetésnél botrányt csinált, mert tulmagasnak tartotta az elfogyasztott italok árát.

Az a hír, mintha a kereskedelmi delegáció más magasállású tisztviselője is belet volna avatva Ibrahimov manipulációiba, nem felel meg a valóságnak. A szovjetkövettség mindazonáltal felfüggesztett főbkeket állásuktól és szigorú vizsgálatot indított.

Választási visszaélés miatt tízezer lejre büntették Felsővisó liberális főszołgabiráját

(Sighet-Máramarossziget, július 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A múlt évi parlamenti választások alkalmával, mint az emlékeztetés, az ország egyes vidékein erős terrort fejtettek ki egyes hivatali személyek, akiknek megbízásuk volt arra, hogy a kormánypárt listáját minden erővel keresztülvigyük a választásokon. De talán az egész ország területén nem volt olyan erőteljes a választásokat vezető tisztviselők terrorja, mint Máramarosban, ahol a lakosság épen a vidéken uralkodó, minden képzeletet felülmúló nyomorúság természetesen következményeképpen a legellenzékibb érzelmű. A máramarosi választási terrornak megszemélyesítője is akadt dr. Coman Gyula felsővisói főszołgabíró személyében, akit a szigeti királyi ügyészség a vádlottak padjára ültetett, mert tetteiben fenforogni látta a hivatalos hatalommal való visszaélést. Az a tény, hogy végre a Máramarosban odajuthattak, hogy egy főszołgabíróvá választási tettekért felelősségre vonjanak halározott haladást jelent és ezért talán fokozott érdeklődésre tarthat számot egy jellegzetesen máramarosi erőszakosságokról beszélő törvényeségi tárgyalás.

A letartóztatott polgári iskolai tanár

A szokatlannal nagy érdeklődésnek örvendő törvényeségi tárgyalást Moys Gyula törvényeségi elnök nyitotta meg aki a vádirat felolvasására ad utasítást. Vádirat szerint Coman Gyula felsővisói főszołgabíró a múlt évben, az általános választásokat megelőző napon dr. Filipcsuk Sándor felsővisói polgári iskolai tanárt Leordináról Felsővisóra vitette s ott a csendőrökkel az éjjeli órákig minden különös magyarázat, vagy kihallgatás nélkül fogva tartotta. Az ügyészség ezért Coman Gyula főszołgabíró ellen hivatalos hatalommal való visszaélés és személyes szabadság megsértés vádját emeli. Elsőnek dr. Coman hallgatták ki, aki

kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek, mert amikor dr. Filipcsuk ellen eljár, olyan okok készítettek rá, amelyekre a törvényparagrafusok is indokot nyújtanak. Elmondta, hogy a választásokat megelőző napon autóján Leordinán jártak dr. Manu Zoltán és dr. Condru Mihály liberális képviselők társaságában, ahol a falu papja, de másik is panaszt emelték nála, hogy a faluban tartózkodó dr. Filipcsuk meg nem engedett módon lázítja a népet a liberális és az avarescánus párt, sőt a királyi ház ellen is.

— Ekkor nem tehettem eleget, — mondja Coman, — minthogy udvariasan arra kértem fel dr. Filipcsukot, hogy kövessen autójába és velünk egyetemben hagyja el a községet. Ennyi volt az egész s miután Visóra értünk, a tanár urat azonnal szabadon engedtem.

Hogy történt a letartóztatás

Ezzel épen ellenkező vallomást tesz dr. Filipcsuk, aki kijelenti, hogy szó sincs róla, hogy lázította volna a népet. Csak a törvény által megengedett propagandát fejtette ki a nemzeti pártérdekében. A király személyéről és a királyi családról egyetlen alkalommal sem beszélt.

— Azért mentem ki Leordinára egy nappal a választások előtt, — mondta dr. Filipcsuk, — mert gondoltam arra, hogy a liberálisok szeret fogják ejteni annak, hogy ne fejthessek ki pártom érdekében propagandát. Így is történt. A legteljesebb csendben dolgoztam a faluban, amikor berobogott a főszołgabíró ur autója, aki csöppet sem udvariasan, de a leggömbömbölyű hangon felszólított, hogy kövessem. Én nem voltam hajlandó menni és csak akkor követtem a főszołgabíró, amikor olyan mozdulatot tett, mintha revolvert akart volna kivenni zsebéből. Miután Felsővisóra vitt, átadott Roman csendőrmesternek, aki aztán a szolgál-

bíró utasítására éjjelig fogvatartott.

Dr. Doros Titus, volt avarescánus prefektus, a vádlott védője közbeszólt:

— Tanuk vannak arra, hogy ön Leordinán azt mondotta, hogy az avarescánusok tolvajok.

Ezután kihallgatják dr. Mannt, aki együtt tette meg az utat Leordinára dr. Comannal. Elmondta Condruval együtt az autót volt és nem hallotta a főszołgabíró és a tanár közötti párbeszédet. Mikor a főszołgabíró magával hozta Filipcsut az autóra, igen szívélyesen üdvözölték, mert mindkettőjüknek régi ismerőse volt és együtt tették meg az utat Visóig.

Végül Roman csendőrmestert hallgatták ki, aki bejelentette, hogy ő Coman dr. utasítására tett eleget, aki ráparancsolt, hogy újabb rendelkezésig ne bocsássa szabadon Filipcsuk drt. Ezért nem tudott jegyzőkönyvet sem felvenni a tényállásról.

Tízezer lej pénzbüntetés

Ezután dr. Simona Emil ügyész tartotta meg vádbeszédét, aki a hallottak alapján fenforogni látja a főszołgabíró részéről a hivatalos hatalommal való visszaélést és példás megbüntetését kérte. Ugyanilyen szellemben beszélt dr. Chindris László is, a vád magánképviseelője. A védelem azt igyekezett bebizonyítani, hogy dr. Coman csak hivatalával járó feladatának kívánt eleget tenni Filipcsuk ideiglenes fogvatartásával.

A bíróság rövid tanácskozás után hozta meg az ítéletet, amely szerint dr. Coman Gyula felsővisói főszołgabíró bünyösnek találta a hivatalos hatalommal való visszaélés vétségében és ezért 10 ezer lej pénzbüntetésre ítélte. Az ítélet végrehajtását azonban három évre felfüggesztette. Ugy a vád, mint a védelem képviselői fellebbezést jelentettek be.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetlen erdélyi és bánáti zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámbor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Giolitti volt olasz miniszterelnök haladoklik. Milánóból jelentik: Cavourból érkező híradások szerint Giolitti volt miniszterelnök állapota hirtelen kritikusra fordult, úgyhogy orvosai komolyan aggodnak életéért. A vasárnapról hétfőre virradó éjszaka a beteg állapota annyira rosszabbodott, hogy háziorvosa specialistákat hívatott Turinből. Giolitti már hónapok óta betegskedik és magas kora aligha fog megírkozni a krízissel.

Autóbaleset Kolozsvár közelében Mőcs határában ma délután könnyen vezetessé válható autószerencsétlenség történt. Dr. Lupa kolozsvári ügyvéd negyedmagával kis Ford-kocsiján Kolozsvár felé utazott, amikor elromlott a kocsi fékje és a szerpentin utakon rohanni kezdett az autó, míg egy kanvarodónál egy telefonpóznába rohant. Az autó utasainak szerencsére semmi baja nem történt, a sérült autót Kolozsvárra szállították.

Orkánszerű vihar Shanghaiban Shanghaiból jelentik: Tegnap itt orkánszerű vihar, majd felhőszakadás volt, mely rengeteg kárt okozott. A babonás kínaiak azt hitték, hogy az elemi csapást Csai-Cso-Lin szellemie zudította rájuk, ezért is nagy tömegek ben siettek a templomokba. Négy nagy hajó, több ezer kínai bárka és néhány áruváros teljesen elpusztult.

Napoleon mellé temetik a világháború francia marsalljait. Párisból jelentik: A Liberté szerint a szenátus hadügyi bizottsága elfogadta azt a javaslatot, amely szerint mindazokat a francia marsallokat és tábornokokat akik a világháborúban hadsereget vezettek, Napoleon mellé temetik el az invalidusok dómjában, ahol erre a célra a főoltár alatt nemzeti sírboltot állítanak fel. A jelenleg élő francia marsallok közül Joffre, Franchet D'Espèray, Foch, Favotte, Liantev és Pétain marsallok lesznek jogosultak a sírhelyekre.

Holnap tesznek esküt az új olasz miniszterek. Rómából jelentik: Az olasz kormány rekonstrukciója, a három új miniszter és nyolc új helyettes államtitkár kinevezése római politikai körökben meglepetésszerűen hatott. Gróf Volpi, a lemondott pénzügyminiszter, valamint Belluzzo gazdasági miniszter pontosan három évig voltak miniszterek. Gróf Volpi pénzügyminiszterségéhez az olasz pénzügyek konszolidálása és főleg a lira stabilizálása fűződik. Mosconi és Martelli, a két újonnan kinevezett miniszter, ma este Viktor Emmanuel király nyári kastélyába utazott. San Rossore di Pisába. A két új miniszter holnap délután teszi le az esküt a király kezétől és csüjtörökön veszi át miniszteri címet. Az újonnan kinevezett helyettes államtitkárok közvetlenül Mussolini kezébe teszik le a hivatali esküt. Milánóból jelentik: A Secolo Sera, a kormány rekonstrukciójával kapcsolatban azt írja, hogy Mussolini oly időpontban határozta végére a rekonstrukciót, amikor a legkevésbé várták. A miniszterelnök úgy látszik, új erőket akar kipróbálni.

Betörés a külvárosban. Ma hajnalban ismeretlen tettes betört Cosma Petru Str. Bucurestilor-on lévő házába. A betörő felfeszítette az uccára néző ablakot, a szobába kuszott és a szekrényben lévő 3000 lej készpénzt ellopja. A nyomozás megindult.

Nem állott helyre a béke az amerikai cionizmusban

Ismét Lipskyt választották meg elnöknek

Newyork, július 10. Az amerikai cionisták nagy érdeklődéssel várt pittsburgi konventje nem hozta meg az amerikai cionizmus belső békejét. Louis Lipsky nobilis gesztusa, amellyel a konferencia előtt bejelentette, hogy a személyi momentumok kiküszöbölése végett a maga részéről visszalép az elnökségtől és esetleges újráválasztását nem fogadja el, nem hozta meg a kívánt hatást, mert a szembenálló pártok ezután sem tudtak a fontosabb kérdésekben megegyezésre jutni. Emiatt aztán a pittsburgi konvent, amely a delegátusok többsége Lipsky híveiből állott, 398 szavazattal 159-cel szemben újra Lipskyt választották meg az amerikai cionista szervezet elnökévé. Aelnökök lettek: Morris Rothenberg, William N. Lewis főbíró és Max Schullmann. A választás után újabb tárgyalások indultak meg a Julian Mack főbíró vezetésével álló ellenzéki csoporttal, amely azonban ugyancsak eredménytelen maradt.

A pittsburgi konvent bővelkedett a szenvedélyes és izgalmas jelenetekben.

Az eróművész tragédiája. Debrecenből jelentik: Tegnap a városban tartózkodó cirkusz eróművésze, Benjamin Marton rendez. produkciója során felkérte a közönséget, hogy a mellére helyezze 134 kilós vasúllón valaki törjön darabokra egy vasdarabot. A közönség köréből két kovácslegény jelentkezett, akik közül az egyik szét is törte kalapácsával a vasdarabot. Mutatvány közben azonban hirtelen veltörő ordítás hangzott, aminek az volt az oka, hogy a kovácslegény kalapácsa nyeléről leesett a kalapács feje és Benjamin fejét szétrombolta. Az eróművészt életveszélyes állapotban szállították be a klinikára.

Ne menjen a strandra Strandköröm nélkül.

Kapható minden gyógytárban, drogériában és illatszertárban. Csak eredeti forráson el.

Szabadon bocsátják Pangoist. Athénből jelentik: Az új Venizelosz-kormány legutóbbi ülésén elhatározta, hogy Pangalos volt diktátort, aki évek óta fogságban ül a legközelebbi napokban szabadonbocsátja. Ugyanakkor elhatározta a Venizelosz-kormány azt is, hogy a kamarát rövid időn belül feloszlatja. A feloszlátás ellen különösen a monarchista pártok tiltakoznak elkeseredetten, mert nyilvánvalónak látszik, hogy Venizelosz a következő választásokon minden eszközt fel fog használni az erős monarchista párt letörésére. Monarchista részről a házfelozlató végzést különben alkotmányellenesnek tartják s az ellen való tiltakozásuk addig megy, hogy Venizeloszt polgárháborúval fenyegetik.

Október végére tüzik ki Nagy István budapesti bíró és társai büntetésnek tárgyalását. Budapestről jelentik: A budapesti törvényszék Nagy István törvényszéki bíró és tízenyolc társának megvesztegetési büntetését a törvényszéki szünet utárra, októberre tüzik ki. A főtárgyalás közel egy hónapig el fog tartani. Éppen ezért novemberre nem is tüzik ki más tárgyalást. A vádat Auer ügyész fogja képviselni.

Két embert megint megmentettek az Angamos hajótöröttjei közül. Santiagó de Chileből jelentik: Míg ismeretes, két nappal ezelőtt az Angamos nevű ujoncszállító gőzös négyszáz utasával együtt ciklonba került és elsüllyedt. Az utasok maidnem valamennyien belepuzzáltak a tengerbe. A katasztrófa színhelyére siető hajóknak

Különösen dr. Stephen Wise newyorki főbíró, aki tudvalevőleg egyik legelősebb ellenfele Lipskynek, felszólalásai alatt került sor viharos jelenetekre. A helyzetet főképpen az éltezte ki, hogy az ellenzék nem riadt vissza a személyes gyanúsításoktól sem és a régi vezetőség ellen azt a vádat is emelte, hogy a pénzügyi adminisztráció terén nem járt el a kellő gondossággal, úgyhogy kisebb-nagyobb visszaélések történhettek. Ezek a vádak természetesen alaptalanok voltak, mert az ezen ügy megvizsgálására kiküldött kilenotagu vegyes bizottság megalapította, hogy a pénzügyi adminisztrációt a vezetőség a legszigorúbb gondossággal ellenőrizte és egyetlen szabálytalanság, vagy visszaélés nem történt.

A harc tehát tovább folyik az amerikai cionizmusban nem nagy előnyre a palesztinai építő-munkának. A küzdelem nagy hátrányait mindkét párt belátja e ezért remélik, hogy a sikertelen pittsburgi kísérlet után rövidesen mégis új békelárgyalások indulnak meg a vezetőség és a tekintélyes ellenzék között.

az első nap csak négy embert sikerült megmenteni. Most, 46 óra múlva, két újabb menekültet szállítottak biztos helyre az Angamos hajótöröttjei közül. A két ember félg eszméletlenül, utolsó erejével kapaszkodott egy deszkadarabba a hullámzó tengeren, amelynek habjai már 48 órán keresztül hányták-vetették őket idevosta. Az egyik matróz lábára óriási polip volt szívó karjaival rátapadva. Úgyhogy ez a szerencsétlen ember már csaknem teljesen ki volt vérezve, amikor megmentették.

Hamis gyöngykorokkal házasság-szedelgett egy budapesti ábráró. Budapestről jelentik: A katonai állomás parancsnokság a minap letartóztatta Lassanyi Józsefet, aki hamis okmányok alapján vitézi címet szerzett és magát bárónak adta ki. Lassanyi az amerikai Magyar Népszava utján könyvrodományokat gyűjtetett magának, később pedig érdekházasságot akart kötni. Jövendő apásától jó fellépésével sikerült előlegeket ki csalni. Menyasszonyának egy 200 millió gyöngykorot ajánlkozott, amiről később kiderült, hogy hamis. Lassanyi apósa később informálódott leendő veje viselt dolgairól, amelynek kapcsán kiderült, hogy a szélhámos ságoknak egész sorozatát követte el. A lakásán tartott házkutatásnál Lassanyi ellen súlyosan kompromittáló bűnjeleket találtak, amelyek azt igazolták, hogy Lassanyi kémkedéssel is foglalkozott és a bécsi igazságtörvénykönyvtől pénzeket vett fel.

Cserkeszek! Autósok! Sportolók!

Alumínium mentő-doboz, elsősegélynyújtásra okvetlen vigyének magukkal. - Ár 200 lei. Csoportos beszerzésnél 1% engedmény. Székelyi Fiohr gyogytár, Cluj

Eljegyzés. Jeremiás Honkát Clujról eljegyezte Farkas Mór Csepe. (Csehszlovákia). (Minden külön értesítés helyett.)

Polacsek Edithet Parajdról eljegyezte dr. Lendvay Andor ügyvéd Budapestről.

Beszakadt a müncheni sebészeti klinika üvegtetője. Münchenből jelentik: A sebészeti klinika üvegtetője tegnap műtét közben beszakadt. A tetemben tartózkodó tíz orvostanhallgató és egy amerikai orvos a szilánkoktól megsérültek. Az éppen műtétet végző Lexer tanár a baleset után a legnagyobb hidegvérrel fejezte be műtétjét.

Lefogtak egy budapesti szélhámost. Budapestről jelentik: A rendőrség ma letartóztatásba helyezte Sövény István szélhámost, aki nagy vilávfelszerelési vállalatoknál vidéki községek megrendeléseire hivatkozva nagy megrendeléseket tett s azonnal a provízió kiűzését követelte. Mindennél Szemnan István névvel mutatkozott be. Ma fűrehtgott Gyula nagykereskedőnek felülm a nagyvonalú gyors üzletkötés szándéka és az azonnali provízió követelése. Léprecsalta tehát Szemnant, aki bedőlt és így a rendőrség kezére került. A rendőrség megállapította, hogy Szemnan-Sövény mintegy nyolc vállalatot károsított meg 500 és 1000 pengő erejéig.

Sok ezer utas dicséri a Mocianu menetrend pontosságát!

A hajszál a rendőrség szolgálatában. A technika fejlődésével erősen megnehezült a gonosztevők helyzete és egyre nehezebben tudnak kimenekülni a büntető igazságszolgáltatás kezei közül. A nagy metropolisok rendőrségeinek ugyan is ma már nemcsak könyvek állnak rendelkezésére, amelyek telve vannak hirtelen betörők, csalók és gyilkosok fotográfiaival, hanem egész muzeumuk van már a rendőrségeknek gyanus vagy bűnös emberek ujjlenyomataiból. Ujabbán azután arra is rájötték, hogy mincs két ember, akinek egyformák lennének a ujjai. Nem egy gonosztevőre ismertek rá már a lefotografált ujjai alapján. Legújabbban már a gonosztevők haját is tanulmányozzák a büntügyi szakértők, akik azt állítják, hogy a hajból is jól meg lehet állapítani valakinek a személyazonosságát. Azt is mondják, hogy a haj alapján a rendőrség kiderítheti, egy betörőről, hogy milyen nemű. Nem mikroszkopikus vizsgálat alapján történik ez a megállapítás, hanem egyszerűen úgy, hogy lemérik a hajszálakat. A világviszonyok rendőrségei már számos kísérletet végeztek ez irányban és sikerült nekik egy olyan finom mérleget szerkeszteni, amellyel könnyen lemérhető az emberi hajszál súlya. Így megállapították, hogy a kínaiaknak és a japánoknak a hajszála 60 százalékkal nagyobb, mint a fehéreké, ezzel szemben a négerék hajszálai 60 százalékkal könnyebbek, mint az európai hajszálak. Megállapították továbbá azt is, hogy a férfiak a hajszálhossza 18 százalékkal nagyobb, mint a nőé. Ha ilyen alapon azután kiderítette a rendőrség, hogy milyen fajtájú és milyen nemhez tartozó gonosztevővel van dolga, akkor a nyomozásban még segítségükre van a filofotográfia és az ujjlenyomat. A személyazonosság megállapításának ezzel a hármas modern módszerével szemben lehetetlen legyen a talpán az a gonosztevő, akinek tudnia kell a börtönt.

MOZ

A beszélő számára. M. studiok

Páris, július 10. Párisban megindult az igazgatóságok közötti tárgyalások. Ahol jött a valóság Franciaország tanulómozgása franciá főkenni. Jesse nyit, hogy val színész, zsonka egyik leggyen. Igazgatóság telyű lett a P ebben az esz nek egyik szándékozik.

Egyek a lentette ki ug Paramount p mését, a bes kísérleteztünk de mértem áll alkottunk, bá lágot.

Európában Párisban mut gyönyörű. h

És amikor újabb fázisán ben megemlé kanvarodásról Párisban r új mozi, am szövegének meséli el a. Vagy husz ez így.

Hogy a p metódushoz gvarázata na zi a legszer a vakok mo.

Azt talán hogy a kiká ma művésze akik nemcsa a film meséi lőnek ezés A vakok Karenin An

Chaplin nem az? — tudni, hogy lesz Chaplin Valaki me nem valósi polcon filme szelt?

A zseniál — Még n játszom, akk nálhatok se azon a film nek az Ister még nem f tam tehát. l lyafutásom. Utána viss pedig, szere még nem a A párisi mek készült vételei már A Gaumo a Ciné-Ron talmas film Csókolj szírtén kés interieur-fel Henry Bata a befejezés Párisban n című viglát mű grandió

ELECTROMOPHON
Uj d o n s á g

A világ letekéletebb zene-készüléke. Elektromos erőre, automatikus kikapcsolóval. Minden árammal működik.

Nagyban: Adás vezérkivitelésége:
OROLOGIUL
Bucuresti, Str. Carol 60.

fi Matild-viz megszünteti a gyomorégést

Postai 20 % e

MOZIKRÓNKA

A beszélő film. Mozi a vakok számára. Mi készül a párisi stúdiókban. Pola Negri Párisban

Páris, július 10. Jesse Lasky, a Paramount igazgatója, most Párisban tartózkodik. Ahogyan ő mondja, piheáni jött a valóság azonban az, hogy Franciaország gazdasági viszonyait tanulmányozza, mert a Paramount-cég francia földön is szeretne terjeszkedni. Jesse Laskyról tudni kell annyit, hogy volt ő már aranykereső, színész, zsonglőr, hogy végül Amerikába egyik leggazdagabb embere lett. Igazgatója alatt óriási tekintélyű lett a Paramount-filmgyár, mely ebben az esztendőben a film történetének egyik legérdekesebb fejezetét szándékozik megvalósítani.

— Elvették az évnék a végén. — jelentette ki ugyanis Jesse Lasky — a Paramount piacra dobja legújabb termését, a beszélő-filmet. Rengeget kísérleteztünk, rengeteget dolgoztunk de merem állítani, hogy amit e téren alkotunk, bámulatba fogja ejteni a világot.

Európában az első beszélő-filmet Párisban mutatják be, a Paramount új gyönyörű, hatalmas mozijában.

És amikor a film fejlődésének eme újabb fázisáról beszámolunk, egy időben megemlékezhetünk egy visszaforgatásról is.

Párisban nemsokára megnyílik egy új mozi, amelyben a film magyarázó szövegének vetítése helyett, kikiáltó meséli el a film történetét.

Vagy husz esztendővel ezelőtt volt ez így.

Hogy a párisi mozi ehhez a régi módúhoz tér vissza, ennek a magyarázata nagyon egyszerű. Az új mozi a legszerencsétlenebb felebarátaink a vakok mozija lesz.

Az talán főlegesen is megjegyezni, hogy a kikáltók a legzenésibb drámai művészek sorából kerülnek ki, akik nemsokára egyszerűen elreccitálják a film meséjét, hanem a film szereplőinek ezéseit is tolmácsolják.

A vakok mozijában az első film, Karenin Anna lesz.

Chaplin rajongói — és vajon ki nem az? — régóta szeretnék már tudni, hogy a Cirkusz után melyik lesz Chaplin legújabb filmje?

Valaki most megkérdezte tőle, hogy nem valósítja-e meg végre már a Napoleon filmet, amelyről annyit beszélt?

A zseniális filmszínész azt felelte: — Még nem. Ha én Napoleon-t eljátszom, akkor utána én már nem csinálhatok semmi nagyot. Legfőleg az a filmen szerepelhetnék, amelynek az Isten címet adnák. Ezzel pedig még nem foglalkoztam. Úgy határoztam tehát, hogy Napoleon-t csak pályafutásom végén fogom eljátszani. Utána visszavonulok a moziól. Ezt pedig szeretném hinni, hogy most még nem akarja a közönség...

A párisi stúdiókban az alábbi filmek készülnek, sőt egyik-másik fővételei már a befejezés előtt állanak.

A Gaumont-ban az álmodó asszony, a Ciné-Romansban A nyugat című hatalmas film premierplan-jait készítik. «Csókolj meg!» című szindarabról szintén készült már a film. Már csak interieur-felvételek vannak hátra. Henry Bataille Nászindulója szintén a befejezéshez közeledik, valamint a Párisban nagy sikert aratott Uj urak című vigjáték is. A szerelem pokla című grandiózus filmet pedig, amely ré-

szint Lengyelországban, részint a párisi északában játszódik le, már a jövő héten be is mutatja az egyik párisi premiermozi.

Pola Negri az Ile de France nevű hajón Cherbourgba, onnan pedig autót Párisba érkezett. A művésznő kijelentése szerint, nincs szó sem válásról sem esküvőről.

A film művészei és művésznői ugyanis, mint tudjuk, csak ezért szoktak ellátogatni Párisba. Itt mind a kettő könnyen megy.

Thornberg kapitány feladta azt a reményt, hogy a Nobile-expedíció tagjait megmenthetik

Egyre messzebb sodorja a tengerár az elvadó jégtömböt

Berlin, július 10. A beérkező legutóbbi jelentések azt igazolják, hogy az észak-sarki expedíció odüsszeája elérkezett utolsó és nagyon tragikus kifejléséhez. A Berlinbe érkező táviratok arról számolnak be, hogy Viglieriek jégtábláját a tengerár egyre messzebbre sodorja a Krassin jégtörő-hajótól. Thornberg kapitány, a svéd mentőexpedíció vezetője minden reményét feladta arra vonatkozólag, hogy Viglierieket megmenthették. A mentés csak abban az esetben járhatna

sikerrel — jelentette ki Thornberg —, ha az időjárás meghidegülne. Erre azonban semmi remény nincs és nem is lehet.

Viglieriek jegére most már semmiféle repülőgéppel nem lehet leszállani. Ennek ellenére Lusser német pilóta mégis elhatározta, hogy miniatűr gépével megkísérli a szomorú sors előtt álló hajótörtek megmentését.

Milánói jelentések szerint megmagyarázhatatlan légtörési zavarok miatt a Spitz

bergok partvidékén a gőzöskkel a szikratávirati összeköttetés már harmadnapja szünetel. A Krassin fedélzetén tartózkodó „Corriera della Sera” tudósítója szikratáviratban adta tudtúl, hogy Csunovszki pilóta felderítő repülést végzett, amelynek kapcsán megállapította, hogy a jégtörő hajó északnyugat felé nem haladhat tovább s így Viglieriek jégtábláját csak óriási kerülővel közelíthetné meg.

A kormány elhatározta, hogy újra bizottságot küld Berlinbe a kölcsöntárgyalásokra

(Bucuresti-Bukarest, július 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A beláthatatlan idő óta húzódó kölcsöntárgyalásokban a mai nap sem hozott lényeges fordulatot. Bratianu Vintila ma délben újra hosszabb megbeszélést folytatott Risttel, a Francia Bank alkormányzójával. A konferencián részt vettek Victor Antonescu és a ma hazatért Oscar Chiriacescu is. A megbeszélések során elhatározták, hogy a kormány delegációt fog összeállítani, amelyet kiküld Németországba, hogy a tárgyalásokat a Reichsbankkal újra felvegye.

A hét végére várják vissza Londonból Victor Badulescu államtitkárt és ezért nem valószínű, hogy a mai minisztertanács lényeges döntést fog hozni a kölcsöntárgyalások ügyében.

A ma délutáni „Lupta” arról ad hírt, hogy a kormány újból a legteljesebb optimizmussal ítéli meg a helyzetet, a kölcsönt már megköltöttek tekintik, a stabilizációt pedig augusztusban fogja végrehajtani a vonatkozó törvény és a Banca Nationala konvenciójának módosítása után. A Francia Bank e célból megfelelő hitelt fog nyújtani előlegül a kölcsönre.

A kölcsön kibocsátására ősszel fog sor kerülni, mert ekkor a világpiac inkább diszponált az aláírásokra. Ugyancsak a „Lupta” szerint a kölcsön egy részét belső földön fogják plasztrozni.

A mai minisztertanács dönt a parlament összehívásáról és a Banca Nationala közgyűléséről. Ugyancsak ma dönt a kormány Titulescu szabadságáról és helyettesének kinevezéséről. Titulescu egyébként ma visszakerült a fővárosba Balcicból, ahol Mária királyné vendége volt.

Két cigányzenész agyonvert egy bukaresti diákot, aki csak száz lejt akart fizetni az egész éjjeli zenéért

A szabad mezőn folytatott tivornya véres epilógusa

Bucuresti-Bukarest, július 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) A főváros lakosságát a bukaresti műgyetem egy hallgatójának tragikus halálesete tartja izgalomban, akit egy reggelig tartó mulatság után a társaságban mulató cigányok öltek meg. Három műgyetemi hallgató: Nicolae Ilescu, Costache Ilescu, J. Cantaragiu és egy adminisztrációs tiszt nagy mulatozásra határozták el magukat szombaton. Este tízezer óráig a Serban Voda utcán lévő „Az édes leányzóhoz” címzett korcsmában ittak, majd a mulatozó társaság egyik tagja javasolta, hogy az ivást Baneasan folytassák.

Tivornya a mezőn

Az eszme a már meglehetősen elázott ivótársak között egyhangú elfogadásra talált és a társaság egy taxi által elindult Baneasa felé. Az autó a baneasai-tó melletti első korcsmánál állott meg, itt azonban az atmoszféra nem volt kedvező, mert a kocsmában éppen elkeseredett tusárvivott részegeknek két ellenséges tábora. Tovább mentek és a baneasai-ut végén, a városon teljesen kívül fekvő utolsó korcsmánál állapodtak meg, amely a Compania Franco-Romana aerodromjával szemben fekszik.

A mulatság itt most már sokkal hangosabban és erőteljesebben folyt s a hangulatot két időközben előkerült cigány is emelni igyekezett. Egy óraker a korcsma tulajdonosa távozásra szólította fel ven-

dégeit s a zárórára való hivatkozással, megtagadta a további italkiszolgálást. A cigányok javaslatára azonban a társaság nem tért hza, hanem a korcsmában összeszevasárolt italokkal az épület háta mögötti mezőn, a szabad ég alatt folytatták a mulatozást. A két cigány vidám dalai mellett reggel kilenc óráig tartott a muri s minthogy a környék már a kirándulókól kezdett hangos lenni, elhatározták, hogy véget vetnek a mulatságnak.

Ha kevés a honorárium

Nicolae Ilescu diákot megbízták a cigányok anyagi igényeinek kielégítésével, a társaság másik három tagja pedig elindult az országot felé. A diák egy száz lejt utujtott át a cigányoknak érdekeik elismeréséül, ezek azonban ötszáz követelések és zajongani kezdtek. A zajra figyelmes lett a diák három társa is, akik azonnal visszafordultak. Közben Nicolae Ilescu és a cigányok közötti veszekedés már a tettelegességig fajult. A tiszt és a másik két diák fenyegetett társuk segítségére siettek, míg a cigányok néhány a zajra összegyűlt cigányasszony támogatta. Az általános ve-

tekedések egy arra haladó katonasíjártat vetett véget. Costache Ilescu a jobb szemén szenvedett a harc hevében súlyos sérülést. Őccse Nicolae Ilescu fejfájásról panaszkodott s alig tettek néhány lépést, összerogyott. Autóra ültették s a Str. Cuza Voda 44 szám alatti lakásra vitték. A közben eszméletre tért diák lefeküdt, hogy kipihenje az éj fáradalmait, de két óra múlva holtan találták meg ágyán.

Az azonnal előhívott orvos külső sérüléseknek semmilyen nyomát nem találta a diák testén, valószínűnek látszik, hogy az ölében ért ütés ölte meg. A két cigányt letartóztatták, Nicolae Ilescu halálának okát pedig az ügyesség által elrendelt boncolás fogja megállapítani.

— Tolvajok fosztották ki a Bremen repülőgépet. Montrealból jelentik: Blanca blondbeli jelentés szerint, a Bremen oceanrepülőgépet tolvajok fosztották ki, akik a repülőgépből elvitték a műszereket és az irányítót. A gép öre a rablókat fegyverrel kergette el. Az örnek segítséget küldtek az őrzés megerősítésére.

Buziási „Phönix” - ásványvíz
 Borvíz és gyógyvíz
 Főlerakat: Cluj, Strada Vladimirescu (Mikes Relemen-utca No 18)

Postai küldeményeknél 20% engedmény!

Vegyileg fest, tisztít CZINK, Cluj.

Postai küldeményeknél 20% engedmény.

A romániai zsidó asszonyok vállalták egy palesztinai leány-kolónia felépítését

Kötelezték magukat, hogy hat év alatt 21.000 font sterlinget fognak összegyűjteni

Berlin, július 10. A napokban tartotta meg a cionista asszonyok világszövetségének végrehajtóbizottsága második összejövetelét Berlinben. A végrehajtó bizottság tagjai közül többek között megjelent dr. Weizmann Chajimné, Hadassa Samuel és Ada Fischmann iróné Palesztinából, dr. Kurt Blumenfeldné Berlinből, valamint számos delegátus különböző országokból. A romániai cionista nőszövetséget Marguliesné asszony képviselte, akit az elnökség tagjává is választottak. A több napon át tartó gyűlésen behatóan megvitatták a zsidó nők részvételét a praktikus cionista munká-

ban és elhatározták, hogy Nesz-Cionia mellett egy leányfármot létesítsenek meg felelő mezőgazdasági munkások kiképzésére. A gyűlés szanczióját képezte az a bejelentés, amelyet Marguliesné asszony tett és amely szerint a romániai zsidó asszonyok vállalták a teljes finanszírozását a létesítendő leány-farm felépítésének és kötelezik magukat, hogy hat év alatt erre a célra 21 ezer fontsterlinget fognak a zsidó nők világszövetségének rendelkezésére bocsájtani. Marguliesné a bejelentés után meleg ünneplésben részesítették.

Tizenhatezer font gyűlt össze a Balfour erdő részére a londoni nagy Balfour-banketten

A Keren Kajemet adományágai között újra gyakori az olajfa adomány

London, július 10. A Balfour erdő alapító bizottsága Londonban nagy bankettet rendezett Balfour tiszteletére, aki ebben a hónapban lett 80 éves. A londoni Guild Hallban (Városháza) megtartott bankett rendkívül nagy demonstráció volt a nemzeti otthon felépítése mellett. Ez volt az első alkalom, amikor ez a förtelenmi nevezetességű világhíres terem zsidó rendezvény számára megnyílt. Major Nathan elnökölt az összejövetelen, a szónoklatokat Lord Melchett (Alfred Mond) nyitotta meg, a kormány részéről Lord Birkenhead beszélt, a baloldali tábor Mrs. Ethel Snowden, a munkáskormány pénzügyminiszterének felesége képviselte. Azután a volt indiai alkirály, Reading és James Rotschild, a párisi Edmund Rotschild fia tettek nyilatkozatot az országszerző mozgalom mellett.

Végül London lordmayorja (főpolgármestere) üdvözölte a bankettet. A bankett keretein belül beindított gyűlés 18 ezer fontot eredményezett a februárban Lord Plumer főkormányzó által kezdeményezett Balfour erdő javára.

Az olajfaerdők ültetése ma Palesztinának legsürgősebb problémája, mert az erdősítés a talajjavításnak vízzel való termeszetes ellátásának legegyszerűbb és leghatásosabb módja. Most ismét magukéva teszik minden országban ezt a fontos adományi ágat. Amint értesülünk, Berlinben a WIZO egyik estélyen, amelyet Bengel Alfrédné adott, több mint 100 fa ültetését határozták el a Herzl erdőben. Általában az egész világon a Herzl ünnepélyek jövedelme sok fával fogja gazdagítani a fáiban szegény Erec Jiszraelt.

Egyhavi fogházra és ötezer lej pénzbüntetésre ítélte a nagyváradi törvényszék Giurgiu János kolozsvári ügyvédet

A törvényszék 3 évre felfüggesztette az ítélet végrehajtását. Giurgiu a táblához fellebbezett az ítélet ellen

Oradea-Nagyvárad, július 10. Az Uj Kelet tud.) A nagyváradi törvényszék ma délelőtt folytatta Filipescu kolozsvári törvényszéki bíró és dr. Giurgiu János rágalmozási per történetét, Giurgiu drt, aki a kolozsvári törvényszék tárgyalásán, mint Schultze védőügyvédje szerepelt, ezer lej pénzbüntetésre ítélték, mert azt a kijelentést tette, hogy Filipescu híronak a vádlotthoz intézett kérdéseit már tisztázták a tárgyaláson. Giurgiu ekkor azt kérte, vegyék jegyzőkönyvbe, hogy Filipescu bíró a tárgyalás egész ideje alatt aludt és olvasott. Az ügyész utalt a tanuvallomásokra, amelyek szerinte nem igazolják, hogy Filipescu bíró valóban nem kísérte volna figyelemmel a tárgyalást. Volt egy tanu, aki azt mondta, hogy a bíró csak fáradt lehetett. Megemlíti az ügyész, hogy a vádlott a tárgyalás harmadik napján kérte Furnea törvényszéki elnököt, utastása Filipescu nagyobb figyelemre. De dr. Baleanu — mondja az ügyész, — a kolozsvári törvényszék német tolmácsa határozottan azt állítja, hogy Filipescu nem aludt. Ugyanezt mondja dr. Bönse kolozsvári főügyész is, dr. Venter ügyvéd pedig kategorikusan tartja fenn Giurgiu állításának ellenkezőjét és kijelenti, hogy dr. Giurgiu agresszíven viselkedett az egész tárgyalás alatt. Nyilvános rágalmozás miatt példás ítéletet kér.

Ekkor Simonca György dr., a vádlott egyik védője emelkedik fel, aki a leg-

nagyobb meglepetésre bejelenti, hogy visszalép a védelemtől. Kijelentette, hogy rosszalja a nagyváradi ügyvédi kamarának azt a lépését, hogy egész választmányát delegálta dr. Giurgiu János védelmére. Ez az intézkedés olyannak tűnt fel a pert, mintha az a bírói és ügyvédi kar között és nem egy bíró és egy ügyvéd között folyna.

Dr. Codrus Vasile nagyváradi jogakadémiai tanár, Giurgiu védője megállapítja, hogy a tanu a főtárgyaláson részletekben vallottak, mint a vizsgálati előtti. Vallomásukat teljes értékűeknek kell minősíteni, mert ezekből megállapítható, hogy a bíró nem koncentrált a teljes figyelmét a tárgyalásra. Giurgiu kijelentéseit nem sértő és rágalmozási szándékból mondotta. Kéri védelmének felmentését.

Ezután dr. Giurgiu János emelkedett szólásra, aki a következőket mondotta:

— Elismerem, hogy súlyosan vétkeztem, de hozzá kell tennem, hogy felelősséget vállaltam. Amit mondtam, azt a bírói és ügyvédi kar presztízsének érdekében mondtam. Tudtam, hogy a Schultze ügy miatt ellenségeim lámadni fognak, hiszen két külföldi idegenről volt szó, akiket a közvélemény már elítélte előtt. En kezdetül fogva láttam, hogy ezek ártalanok és ez a meggyőződésem hozott a vádlottak padjára. En huszonkét évi ügyvédi praxis után úgy érzem, hogy azért, mert meg-

győződés és tulbuzgóság a vádlottak padjára juttatott nem vádlott, hanem vádló vagyok. Ez a szerepsere az én szerepsereim. Orvendek, hogy itt a vádlott sértett fél és rem kell a Don Quijote repét játszanom. Filipescu nagyon tudja, hogy a defektus az ügy érdekében és nem bosszúból történt.

A nagy hatást kiváltott beszéd után, a mely láthatólag meghatotta egy a bírakat, mint a közönséget, az elnök elrendelte Filipescu bíró kihallgatását, aki hosszú vallomásában szancziós leleplezéseket közölt a kolozsvári törvényszék kulcsfontosságúiról és a vádlott jóhiszeműségeit igazolja. Filipescu bíró, aki tudvaleg mint vádló szerepel a perben, vallomásával érthető meglepetést keltett és messzeemenőleg igazolta Giurgiu dr. jóhiszeműségét.

A törvényszék hosszas tárgyalás után hirdette ki az ítéletét, amely Giurgiu János drt a nyilvános rágalmozás vétségében bűnösnek mondotta ki és ezért egy évi elzárásra, 5000 lej pénzbüntetésre ítélte, az ítélet végrehajtását azonban három évre felfüggesztette. Ugy a vád, mint a védelem fellebbezést jelentett be az ítélet ellen.

Megjelent a Monitorul Oficialban Arad város tanácsának feloszlatásáról szóló rendelet

Azért oszlatták fel a tanácsot, mert a csödbe jutott Viktoria bankba helyezte el a város pénzét és mert az averescanus-kormány alatt a város pénzéből a választásokat

(Bucuresti-Bukarest július 10. Az UJ KELET tud.) A „Monitorul Oficial” ma reggeli számában megjelent Arad város tanácsának feloszlatásáról szóló rendelet. A város ügyeit vezető interimar-bizottság elnökeve ROBU Jánost nevezte ki. A rendelet a tanács feloszlatását két pontban indokolja meg és pedig a városi tanács a város pénzéből betéteket helyezte el az időközben csödbejutott Viktoria bankba a belügyminisztérium engedélye nélkül és hogy az Averescanus-kormány idejében a város pénzéből finanszírozták a választásokat.

Közzétették az angol munkáspárt új programját

A munkáspárt a szénbányák, vasutak, hajózási vállalatok és nagybirtokok államosítását, a fegyverkezések csökkentését és szociális reformokat követel

London, július 10. Tegnap tették közzé az angol munkáspárt új programját, amely a munkásvédelem terén a reakciós szakszervezeti törvény eltörlését, a 48 órás munkahetét, a gyárak és bányák berendezésének tökéletesítését követeli. A munkanélküliség csökkentése érdekében a pártprogram szerint a munkás korhárta 15 évre kell felemelni és el kell törölni a sztrájk törvényt, amely a munkaidőt hétről nyolc órára emelte fel.

A pártprogram szükségességnek tartja, hogy az összes szénbányákat, vasutakat, hajózási vállalatokat és energia-telepeket külön gazdasági bizottság ellenőrzése mellett államosítsák. Szabályozni kell az élelmiszerek árát és gondoskodni kell megfelelő mennyiségben alacsony béri

lakásokról. Az iskolázás kötelezettségét a tizenötödik életévre kell kiterjeszteni és olcsóbbá kell tenni az egyetemi beiratkozást.

A mezőgazdasági válság megszüntetésére a kisbirtokosok földjeinek kivételével államosítani kell a földbirtokokat, az örökösödés elvét pedig a jogrendszerből ki kell venni.

Külpolitikai tekintetben a munkáspárt olyan nemzetközi szerződés megkötését követeli, amely a háborút lehetetlenné teszi. Továbbá kívánás a pártprogramnak, hogy nemzetközi szerződések csak a Népszövetség útján lehessen kötni, végül követeli, hogy a fegyverkezést csökkentésük arra a mértékre, amit a közbiztonság megkövetel.

Négy francia pilóta készül átrepülni az Atlanti-óceánt

Páris, július 10. A „Liberté” összefoglaló jelentést közöl azokról az előkészületekben levő nagy repülésekről, amelyekkel vagy francia repülők, vagy pedig francia gépek fognak a nyár folyamán végrehajtani. Legközelebb Costes fogja megkísérteni a Páris—Newyork közötti repülést. Le Brix, az Arc en Ciel nevű gépén, Drouhin és Cousinet mérnökkel és egy géppel szintén készül az Atlanti-óceán átrepülésére. Gépük az indulásnál három motorral fog működni, de a felszállás után a két 180 lóerős kis motor kikapcsolják és a repülést az egyetlen, 600 lóerős motorral fogják végrehajtani.

Izikowski és Kapula lengyel repülők csak azt várják, hogy az idő kedvezőbbre forduljon és akkor elindulnak. Coudouret és Mailly-Nesles hadipilóták France nevű monoplánjukon ugyancsak Páris—Newyork közötti repülésre készülnek.

Páris hadnagy tervezett repülése, mint ismeretes, hivatalos közbelépésre emaradt. Ezi az intézkedést főképpen a Guilbaud-expedícióért szerencsétlenséggel indokolják. Arrachart a távolsági rekordot szándékozik megjavítani és ab-

ban az esetben, ha Ferrarin nem haladta túl a 7000 kilométert a Bajkálon túli Csda városába szándékozik repülni. Az azonban az olaszok a 7000 kilométeren túl haladtak, akkor Arrachart Manduriának és Szibériának Párisból 7000 kilométerre fekvő határára fog repülni.

De Marnier szintén készül a távolsági rekord megjavítására. Gépe 8000 kilométert képes megtenni. Végül Bonnet hadnagy, aki 1924-ben a gyorsasági rekordot felállította, arra készül, hogy az azóta Bernardi által megjavított gyorsasági rekordot döntse meg.

— Lúgkővet és lúgkőoldatot ezentúl csak engedéllyel lehet vásárolni Magyarországon. Budapestről jelentik: Az öngyilkossági statisztika adatai szerint Budapesten és általában Magyarországon a legtöbb öngyilkosságot lúgkőoldattal követték el. Ezért a kereskedelmi minisztériumban legutóbb tartott anketén elhatározták, hogy októberről kezdve lúgkővet és lúgkőoldatot úgy nagyobb, mint kisebb mennyiségben csak engedéllyel lehet vásárolni.

— Áruház-gazopore kikötő Singaporéból köté előtt az iót megállító csolnaka. A tak a gőzös vert huztak legénységét. majd az egé nekbe zárták zóst. Az érte előhívott de elmenekültek rózokat csak a révkapitán hogy az álli áruhába öltö tak. Az eset Singaporéban most történt rázdálkodian rin járt vid

— Fejtalákok számára vakok legna tartozik az. gétől bizony foztva. Az szolgáló irás táruk segítés hetős körül kerülnek. D gokok mint nem is olva many azonb ált, melyet a vakírás sz a betiket l Brown me most egy re ket, melynek tott betiket a vak olva tót visel a elem azt a erre, melyet

Álruhás kalózkok kiraboltak Singapore kikötőjében egy tengeri hajót Singaporéból jelentik: A singaporei kikötő előtt az egyik révbe igyekvő hajót megállította a vámhivatal motorcsónakja. A vámhivatalnokok felkuszta a gőzös fedélzetére, ahol revolvert húztak elő és megrohanták a hajó legénységét. Néhány embert lelőttek, majd az egész személyzetet a hajófenékbe zárták. Ezután kirabolták a gőzöst. Az értékes rakományt a közben előhívott dereglyékre szállították és elmenekültek. A hajófenékbe zárt matrózokat csak másnap mentették meg a révkapitányság emberei. Kiderült, hogy az állítólagos vámhivatalnokok álruhába öltözött tengeri rablók voltak. Az eset nagy izgalmat keltett Singaporében, mert évtizedek óta most történt először, hogy kalózkok garázdálkodjanak a tengernek ilyen sűrűn járt vidékén.

Fejtalálták az éneklő irást a vakok számára. Newyorkból jelentik: A vakok legnagyobb szenvedési közé tartozik az, hogy az olvasás lehetőségétől bizonyos fokig meg vannak fosztva. Az eddigi vakok számára szolgáló irások, melyeket ezek a tapintásuk segítségével olvasnak, megfélemtető körülményesek és igen sokba is kerülnek. De ezenkívül aktuális dolgokat, mint például újságokat a vakok nem is olvashatnak. Egy újabb találmány azonban megközelíti azt az ideált, melyet a kérdéssel foglalkozók a vakírás számára kitűztek, azt, hogy a betűket hallhatókká tegyék. C. G. Brown amerikai fizikus konstruált most egy rendkívül szellemes készüléket, melynek segítségével a nyomtatott betűket ének formájában hallhatja a vak olvasó, aki egy telefonhallgatót visel a fülén. Brown a Selen nevű elem azt a tulajdonságát használja fel erre, melyet a képtávíró is fölhasznál.

hogy különböző megvilágításra különböző villamosáramokat produkál. A betű formájára a Selenben megfelelő áramok indulnak meg, amelyek minden egyes betűformához mérten különbözőek s amelyeket egy telefontelefon szűlőkéen át, megfelelő hangokká lehet átváltoztatni. Brown így a nyomtatott betűk egész szimfoniáját juttatta el a vak olvasó füléhez, aki bizonyos beletanulás után igen jól tudja megkülönböztetni a szimfoniában résztvevő betűket és betűcsoportokat. Az ilyen olvasás számára nem is kell különös muzikáltság, elég a biztos, finom hallás ami a legtöbb vaknál amúgy is jelen van. Amerikában már igen sok vakkal folytattak le ilyen kísérleteket, akik egész könnyen beletanultak az éneklő betűikkel való olvasásba.

A kolozsvári szociáldemokrata párt közgyűlése. A kolozsvári szociáldemokrata párt rendez évi közgyűlést ma este 7 órakor tartja a Patak uccai Építőmunkás-Otthonban.

Az ügyész felebezése miatt nem fogatosították a letartóztatott marosvásárhelyi szesznagykereskedő szabadlábrahelyezését. Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti: Jelentettük, hogy a marosvásárhelyi törvényszék tanácsa a letartóztatott Kohn Márton szesznagykereskedőnek és alkalmazottainak szabadlábrahelyezése mellett döntött. Ezt azonban nem fogatosította azonnal, mivel az ügyész élt a háromnapos gondolkodási jogával. Kedd délután érkezett be a törvényszéki ügyész irratványa, amelyben az ügyészszeg felebezéssel él a tanács döntése ellen és felfolyamodással él a királyi táblához. Eszerint Kohn és társait nem helyezték szabadlábra és ügyük a királyi tábla elé kerül. A tábla vádtanácsa nyolc napon belül dönt a felfolyamodás ügyében. Kedd délután a vizsgálóbíró kihallgatta Trem-

bu pénzügyi adminisztrátort is, aki több kérdésben adott felvilágosítást a vizsgálóbíróknak. Marosvásárhely város közönsége nagy érdeklődéssel tekint a királyi tábla döntése elé, amelynek határozata megfellebbezhető.

Egy esztendőre ítelték a genfi magyar követ gyilkos néger soffőrt Genfből jelentik. Még az elmúlt esztendőben történt, hogy a genfi magyar követ komornyikját, Szabó Jánost Coates John néger soffőr szerelmeféltésből agyonlőtte. Az ügyet most tárgyalta a genfi esküdttörvényszék előtt. Bebizonyosodott, hogy az a szobaleány, aki a soffőr és a komornyik szerelmi vetélykedésének tárgya volt, őszintén szerette a feketebőrű autóvezetőt és a soffőrnek semmi oka nem volt a féltékenységre, csak zabolálatlan természetének egy indulatrohamban alaptalan gyanu miatt ölte meg vetélytársát. A bíróság ezért az enyhítő körülményeket tekintetbe véve egyévi fogsággal sújtotta Coates Johnt.

A dési kamaraest, mely ma, 11-én szerdán este lesz a vármegyei színházban, páriát ritkító és feledhetetlen művészi eseménye lesz ennek a komoly művészeti pártolásáról híres városnak. Ragyogó szellemesség, a szatíra és humor könnyedsége fog ölelkezni ma este a vármegyei színház színpadán, a legkomolyabb és legelmélyültebb művészi kísérlettel. Anatóle F. de Néma asszonyát méltán nevezhetnők a rövidlelézetű vígjátékok királyának. Nevrov: Iván lelket pedig a szímbolizmus és mélyértelműség revelációjának. Maga az előadás olyan nyílt fog reprezentálni, mely a legkényesebb izlést is kielégíti. Ezenfelül számos konferánsz, tánc és költemények tarkítják a műsort. Jegyeket ma még az Ellenzék dési fiókiadóhivatalában és este a pénztárnál lehet kapni.

No. 1189—1928.

Árverési hírtmény.

Az «Arta» műkereskedő cég 1928 július 14-én d. u. 4.30 órakor Clujon, Str. Memorandului 23 sz. üzletében a K. T. 306. §-a értelmében nem fizető adós terhére antic butort, antic és modern festményeket, porcellánokat, üvegeket és szőnyegeket fog nyilvános árverésen kikiáltási áron alul is eladni.

Vásárlók vételárát és 2% illetéket tartoznak megfizetni.

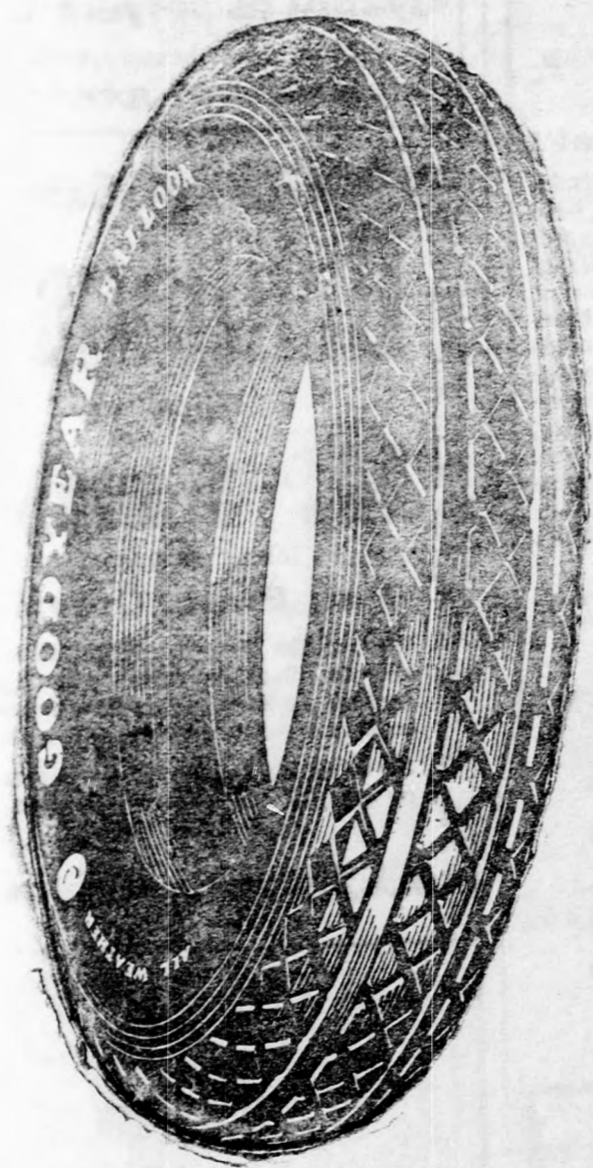
Cluj, 1928 július 9.

Dr. Ioan Cosma
notar Public.

* Bicsad-fürdő nyitva június 1-től. Elsőrangú orvosi szaktekintélyektől ajánlva a gyomor, bél, gége, hurutus megbetegedése, gyomorékély, vese stb. bajoknál, ivókúra, meleg ásványvíz és szeszavas fürdők, hideg víz gyógy mód és inhalatórium. Strand-fürdő! Állandó fürdőorvos. Diétáskonyha, olcsó árak. Prospektust küld a fürdőigazgatóság. Vasut, posta, távirás, helyben. Cím: Baile Bicsad, jud. Satmar.

Tizezer lej pénzbüntetést kapott, mert újságcikkeket lopott. Jasiból jelentik: Az ítéletábla tegnap tárgyalta le másodfokon Bermei bukaresti építész plágiumperét és helybenhagyta a törvényszék ítéletét. Bermei egyik jasi szépirodalmi lapból átvett néhány cikket, amelyeket Bogdan A. Nicolae író között és azokat a saját neve alatt más lapban adta le. A jogerőre emelkedett ítélet szerint Bermei tizezer lej pénzbüntetést és ezenkívül Bogdan Nicolae javára százezer lej kártérítést fizet.

Hírdessen az Uj Keletben

A GOOD YEAR művek

ezidőszerint évente háromszor annyi gummit gyártanak, mint hat évvel ezelőtt és **GOOD YEAR** már akkor a világ legnagyobb gummikerék gyára volt.

tartósságot jelent!

Közgazdaság

Csökkenteni fogják a világ textiláru termelését

(Cluj-Kolozsvár, július 10. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az európai textilipar különböző egyesületei érdekes javaslattal foglalkoznak, amelyet az angol gyapotszövődék szövetsége terjesztett be.

A javaslat azt akarja, hogy a kontinens összes gyapotszövődéi egységesen határozzák el üzemük redukcióját. A javaslat azzal indokolja ezt a követelést, hogy újabb időben minden országban roppant küzdelem van az áru elhelyezésének. A javaslatot a többi államok textilgyári szövetségei komolyan tárgyalják és azt az elvi álláspontot mérlegelik, vajjon hozzájáruljanak-e egyáltalában a javaslat elfogadásához. Abban az esetben, ha ez megtörténne, akkor haladéktalanul össze kell hívni egy nemzetközi bizottságot, amely az iparban fogantatandó redukciónak technikai kivite-

lét tárgyálna meg. Általában azt hiszik, hogy az angol javaslat elfogadása és végrehajtása esetén erősen befolyásolható a gyapotszövődék árát, másfelől nagyobb árakat érhetnek el a fonálért. Ez a két előny azonban csak akkor valósítható meg, ha az üzemi megszorításokat maradék nélkül végre lehetne hajtani. A német és osztrák gyapoptiparban a javaslatot nagy szimpátiával fogadták. Az osztrák gyapotszövődék, amelyek kénytelenek eladni az általuk gyártott fonalakat, újabb időben nehezen tudnak piacot szerezni áruik számára. Az export ugyanis erősen visszament külföldön Németország és Magyarország felé, amely országok nagyon gyöngye importállamoknak bizonyultak. Csehszlovákiában hasonlóképpen erős irányzat van az angol javaslat elfogadása érdekében.

A legfőbb vámbizottság augusztus 15-én kezdi meg tanácskozásait. A Tancred Constantinescu elnökelete alatt a legfőbb vámbizottság ismét megkezdte a vámtarifa revíziójára vonatkozó tárgyalásait. Előreláthatólag a munkálattal augusztus 13-ig végeznek, úgy hogy a vámtarifa revíziója a parlament őszi ülészakánának első napjain a parlament elé kerül.

Felmentték Csehszlovákiában a díszítők behozatali vámját. Prágából jelentik: Az agrár vámvédelmi törvény július 1-én 1929 június 30-ig automatikusan felmentték a sertés behozatali vámot. Ez az intézkedés azonban csak az 50-80 kiló súlyú állatokra vonatkozik, amelyeknek vámját 12 koronáról 72 koronára emelték.

A legfelsőbb műszaki tanács helyben hagyta a kolozsvári vágóhíd kibővítésének terveit. Bukarestből jelentik: A legfelsőbb műszaki tanács Elie Radu vezérinspektor elnökletével tegnap tárgyalta a kolozsvári városi tanács kérését, amely a vágóhíd kibővítési munkálatai terveinek a helybenhagyására vonatkozott. A tanács a tervet elfogadta azzal a megjegyzéssel, hogy az új épületek építészeti formája nem lehet elütő a meglévő épületek formájától. A vágóhíd kibővítési munkálatai kétmillió háromszázezer lejbe kerülnek.

A csontáru kiviteli illetéke. Genéből jelentik: a Népszövetség mellett működő vámvügyi bizottság dr. Schüller javaslatára megállapodott az export és importdíjak csökkentésének tárgyalása során a csontáru kiviteli illetékei tekintetében Eszernél az Ausztriába.

Magyarországba, Csehszlovákiába és Itáliába bevitt csontáru után legfeljebb három aranyfrank kiviteli díjat szabad szedni. Az osztrák mezőgazdasági körök nem tudtak közös platformra jutni ebben a tekintetben. Egyrésze a kivitel teljes szabaddátétele mellett foglalt állást, míg más körök tekintettel arra, hogy a csontlisztet fel lehet használni trágyázásra, az export megszorítását követelték. A vegyi-ipar, különösen pedig az anyvet és csontlisztet gyártó gyárak a nyersáru megszerzése érdekében az export ellen foglalt állást. Ezidőszerint a csontkivitel Ausztriában szigorú tilalom alatt áll és az utóbbi időben nem adtak ki semmiféle exportengedélyt. Most elvben szabaddá tették a kivitel azonban a kiviteli vám olyan nagy, hogy alkalmas a túlnagy exportot eltiltulyozni.

Osztrák-román vegyes döntőbíróóság Párisból jelentik: A közeli napokban az osztrák-román vegyes döntőbíróóság ülést fog tartani Párisban. Az osztrákok már kijelölték delegátusukat dr. Juch miniszteri osztálytanácsos személyében, aki mint íbékébiró fog szerepelni. Az osztrák államot dr. Blühndorn követségi tanácsos fogja képviselni.

Javult a börzpiac irányzata. Berlinből jelentik: Szakkörökből érkező jelentések szerint a börzpiacban valamivel javult újabbban a tendencia. A müncheni jegyzések a pénteki napon tíz százalékkal emelkedtek. A nyersbörzpiac magasabb jegyzéseket mutat. Néhány nap óta az effektív kereslet is emelkedett.

TÖZSDE

DEVIZÁK	Kolozsvár	Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Ny. ár	Zárlat						
Zürich	3150-3155	—	—	491.50	1165	1105625	13768	6.025	192750
Newyork	16350-13500	51.87	11890	2551	16385	37370	70930	3375	—
London	798-799	252750	252650	12426	79950	24325	345312	16.32	469975
Páris	645-68	2035	203350	—	145	229	2779	13225	39212
Milano	862-865	2723	272	13375	862	300	3719	1770	52475
Prága	86-487	1537.0	—	—	487	170125	210162	—	26650
Budapest	2860-2865	904.50	90.850	—	2968	—	—	5882750	—
Belgrad	—	913	913	—	2850	14925	124762	5938	176
Bukarest	—	317	318	1550	—	351	434.0	2070	61
Václav	—	—	—	—	1875	643250	7955	37840	—
Bécs	2310-2315	7315	7315	—	3315	8090	—	475.0	—
Berlin	3920-3925	12390	12390	—	3922	4370.250	69930	80537	—

Száz lej árfolyama. Zürich (uro) 318, Páris 1550, Budapest 351, Bécs 43412, Prága 2070

1928. július 15-22. **Nézzé meg** 1928. július 15-22.
a nagyváradi általános nagyvásárt és kiállítást

kongresszusok, sporttáncételek, hangversenyek. — 50% kedvezmény a visszautazásnál.
Kedvező beszerzési alkalom.

Model 92 és Portable **PEMINGTON** Model 92 és Portable
a világ legjobb tróképjait
Kérjen ajánlatot!

Utazó urak! Hotel Park
(vis a vis gara Satu-Mare)
Restaurant Ratz **ארטס, קרטס** kitching
házi konyha, gyors és figyelmes kiszolgálás. Garantiált fűrészes **szobák kaphatók**

Világhírű nyaralók és üdülők
Pensiók, internatusok, leány- és fiúotthonok.

Havi ellátási díj tanulóknak 150 P, felnőtteknek 160 P, mely hetenkénti változtatással négy nyaralóhelyre érvényes. Ezer személy referenciája.
Kérjen prospektust (válaszbélyeg).

Pestallozzi Internátus Iroda
(Fédération Internationale des Pensionnats Européens)
Budapest V., Alkotmány-u. 4. I.
Telef.: Teréz 242-36. Telef.: Teréz 242-36.

Nyaraló és üdülőtelepek:
Magyarországon: Budapest, Siófok, Balatonszőlő, Svájcban: Gené, Lausanne, Neuchâtel, Luzern, Montreux, Zürich, Lugano, St. Moritz. Franciaországban: Paris, Deauville, Trouville, Biarritz, Aix les Bains, Grenoble, Evian (genfi tó); a francia Rivierán: St. Raphael, Cannes, Nizza, Juan les Pins, Monte Carlo, Menton. Olaszországban: San Remo, Nervi, Venecia, Bordighera, Abbazia, Riccione, Roma, Nápoly, Palermo. Ausztriában: Wien, Zell am See, Linz, Innsbruck, Salzburg, Ischl. Belgiumban: Ostende, Angliában: London, Cambridge, Brighton, Folkestone. Afrikában: Algír, Tunis.
A "gal jelű helyek internátusok, fiú- és leányotthonok, pensionatusok — felnőttek részére is, nyitva egész évben.
A többi helyek július, augusztus és szeptember hónapban vannak nyitva. Társas utazási kedvezmények (25-50%), külön díjért Pullman-kocsik Internátusi díjak Budapest-on havi 90 P, külföldön 110 P.

A munka megkönnyítésére alakult társaság **ruhák és fehérneműk mosására csak a Lavseul Nora-t** ajánlja.
Egy 12 lejes csomaggal 100 ruhadarabot lehet kimosni

Zongorát Sternberg
bizalommal a **világhírű**
cég oradeai lerakatában vásárolhat. Az összes jobb világmárkák raktáron. 5 évi jótállás **részletre is.**
Költözés miatt leszállított árak.

Zsidó Ima könyvek, Gyapju és selyem-tálcák
legújtanysabban beszerezhetők **Clujon ROSENZWEIG ANTAL cégnél**

Brilliánsai!
legjobban **H. Fenyő**
óra- és ékszer-üzletében szerzi be **Cluj, Piata Unirii 23.**
Dus raktár a legmodernebb óra, ékszer és dísz tárgyakkal, valamint **ezüst és berndorfi alpacka-ézüst evőeszköz** nagy választék.
Szolid hiszolgálatért a cég régi jó hírneve teljes garanciát nyújt.

4
olcsó ifjusági könyv
Tibori Piroška: A szamos-parti gyilkosság 40—
Jókai Mór: A laotungi emberkék 25—
Kosáryné Réz Lola: A boszorkányvár 25—
— Az elvarázsolt kastély 40—

Szerda, 1928
Színház
A Magyar
Szerda: Az utolsó
zat-üjdenés
30, 20, 10 le
Csütörtök: A la
mai üjdenés
Jenő dr. f
50, 40, 30,
Péntek: Hókusz
szór: A bud
sikerü üjd
komédiája,
tásában. Hó
Szombat: Hó
2-odszor: S
Vasárnap d. u.
árakal: 50
364.)
Vasárnap este
(Délutáni
Poór Lili
Hétfő: A templ
szer: Mozih
10 lej. Sz.
A sz
Hókuszpökn
göb komédia-
haldokló szinh
Curt Götz Hó
rinthy Frigyes
budapesti Vig
mutatott be.
teken este les
a második elő
Utolsó bölén
esti előadások
több párisi
nővel, Mihály
izgalmas esele
tőnet a Levél
szerepekből P
nővel, Mihály
lóval, Hoykó
Ugy a szerda
előadást mozi
egy hogy a f
sorban is min
Cárnó vás
helyárakkal. V
sabb magyar
kerül színre a
Ezen a vasárn
utáni mérséke

Tennis
I-a d
Trench
Neum
férfi-
háza Pi

TAC
ezüstáruvá
evőeszk
gyárjellet

300-a
Gyártmányain
ben megrende
Ezús
Strad
Telefon 4-82

Színház - Művészet

A Magyar Színház műsora:

Szerda: *Az utolsó bölény.* (Francia bohózat-ujdonság. Mozi helyárok: 50, 40, 30, 20, 10 lej. Ssz. 360.)

(Sütőtörtők: *A levél.* (Angol bűnügyi drámai ujdonság. Poór Lili és Janovics Jenő dr. fellépésével. Mozi helyárok: 50, 40, 30, 20, 10 lej. Ssz. 361.)

Péntek: *Hökuszpókusz.* (Ujdonság előszór. A budapesti Vigszínház óriási sikeres ujdonsága. Curt Götz híres komédiája. Karinty Frigyes fordításában. Ssz. 362.)

Szombat: *Hökuszpókusz.* (Ujdonság 2-odszor. Ssz. 363.)

Vasárnap d. u. 6-kor: *Marika.* (Mozihelyárok: 50, 40, 30, 20, 10 lej. Ssz. 364.)

Vasárnap este háromnegyed 9-kor: *Cárnó* (Délutáni mérsékelt helyárok: Poór Lili fellépésével. Ssz. 365.)

Hétfő: *A leptom egere.* (Ujdonság 4-edszer. Mozi helyárok: 50, 40, 30, 20, 10 lej. Ssz. 366.)

A színház iroda hírei:

Hökuszpókusz. Az idei évad legragyogóbb komédia-ujdonsága, melynek sikere haldokló színházakat támasztott életre. Curt Götz Hökuszpókusa, amelyet a Karinty Frigyes mesteri fordításában a budapesti Vigszínház is nagy diadallal mutatott be. A Hökuszpókusznak pénteken este lesz az első szombat este a második előadása.

Utolsó bölény és Levél mozihelyáras est előadások. Szerdán este a legkacagatóbb párisi bohózat az Utolsó bölény kerül színpadra. Sütőtörtőkön este pedig az izgalmas eszelekvényű angol detektiv-történet a Levél fog színpadon kerülni a vezető szerepeket Poór Lilivel, Janovics Jenővel, Mihályfy Lászlóval, Kemény Lászlóval, Hoykó Ferencel, Tóth Elekkel. Ugy a szerda esti, mint a sütőtörtők esti előadást mozihelyárok tartják még, úgy hogy a földszinti szölye a legelső sorban is mindössze 50 lejbe kerül.

Cárnó vasárnap este ócsa délutáni helyárok. Vasárnap este a leghatásosabb magyar dráma, a világhírű Cárnó kerül színpadra a címszerepben Poór Lilivel. Ezen a vasárnapi estén kivételesen a délutáni mérsékelt helyárok érvényesek.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 5 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Parisien Aruház Rt. berendezése részletekben is eladó. Stelársok csiszolt üveges pult fiókokkal, fadabozok, villany lusterek és minden üzleti célra szolgáló berendezések. Értekezhetni a Parisien Aruházban — Cluj.

Varró- és tanulóanyagokat felvesz a Székelyszalon. Str. Regina Maria 24.

Kimondottan olgás, teljesen kiújított szoba a belvárosban, újfent berendezésre kiadható. Ferenc József ut 40 Singer, igazgató.

Banát családból származó, megtűrt, 22 éves úr. hajadon, orvos anyja 6.000.000 lej hozománnyal. Előkelő urak ismerettségét keresi házasság céljából. Leveletet „Nővérem is ezután kötött házasságot” jelítse a kiadóba kerek

Orásten, főúton „RAPIDE” működő benzín- és olaj-gép ejjel-nappal működésben van.

Iskolásgyermekek teljes ellátásra elfogad a jövő iskolaévre úr. úr. család. Zongora gyakorlat és oktatás. Fűrdőszoba használat. Gondos feltűzet. — Levelb. li vagy személyes megkeresés k. öv. Berger Antalné, Oradea — Nagyvárad, Str. Cantemir 42. l. 7. (Béthy Ödön-ucca) címre.

OOOOOOOO

Teljesen különbejáratú, szépen burorított uccal szoba, zongora- és fűrdőszoba használatra is kiadó a belvárosban. Cím a kiadóban.

Zongoraórákat ad végzett tanár. Énista esetleg gyakorlással is. Cím a kiadóban.

Eladó teljes születési — nőgyógyászati és aritmiájai felszerelés, műtőasztal és gyermekmérleggel, kedvező feltételek mellett. Megtekinthető dr. Nass fogorvosnál, Dej 728

Locomobil Hofherr, 12.000 lej eladó. — Lemuzárgyár-1 kerékek összekötését stanzolt tömegcikk ügyben. Hirschhorn, Ócsa-muresul. 731

Vita- és levelezőgyorsírást ócsa tanítók. Cím a kiadóban

Lakást kaphat egy fiatal pár, vagy két faterember. Str. Ilie Macálar 16., öv. Rétine

Két csinosan burorított szoba, konyha-kasználattal, ócsa kiadó. Pap-u. 38.

Kifutó fiú délutánra feltehető. Cím a kiadóban.

SZABÓ IMRE történelmi regénye

AZ UTOLSÓ MAGLYA

megjelent

könyvalakban

A számozott példány ára 120 lej.

Megrendelhető az Uj Kelet könyvosztályában, Cluj. Str. Baron L. Pop No. 10.

Telefon 4-93.

Írógépek

új és használt állapotban. Ugyisint számozó és sokszorosító gépek állandóan nagy választékban kaphatók. Nagy speciális javító műhely. Írógépek karbantartását vállalom.

Finkler Antal

Cluj. Str. Reg. Maria 9.

KÖNYV

UJDONSÁGOK

SZASZANOV

Végzetes évek

az európai katasztrófa a cári Oroszország háborus külügyminiszterének beállításában. Paleologu nagy-sikerű naplójának szerkesztője

Ára 408 lei.

SCHIDLOF:

Az érvényesülés művészete

Mi denki hasznát veszi, aki társaságban mozog

Ára 90 lei.

Mau'ice Paleologue

II. Sándor cár tragikus regénye.

Ára 128 lei.

Lucien Murat hercegné

Nagy Katalin cárnó szerelmi élete.

(A híres cárnó első öszinte, leplezetlen életrajza.)

Ára 128 lei.

TOLSZTOJ

legnagyobb szerűbb regénye

Rarenina Anna

újra kapható. — A kötetes 1060 lapos regény ára 324 lei.

Ujra kapható ERDŐS RENÉE könyve

A nagy sikoly

(A népszerű író legkeresettebb könyve.) Az első és második kötet ára összesen 340 lei.

Marian Harry

Kleopatra szerelmi élete

Egyptom hírneves királynőjének aki egymásután hódította meg a romai birodalom fejeit. első magyarnyelvű életrajza. Ára 136 lei.

Mauriac

A méregkeverő

a lélek poétájának, első magyar nyelvű könyve. A ma regényei sorozat. Ára izléses vászonkötésben 231 lei.

Lehetetlen szabadulni Wallace izgató regényének varázsától. Olvassa el

A Poliantha titka

című regényét és ön is megerősíti ezt. Ára 135 lei.

A titokzatos banda

Ára 190 lei.

Zola

A pénz

Ára 289 lei.

SHAW

Ember és felsőbbrendű ember.

(Uj kiadás.) Ára 170 lei.

Ludwigh Wolf

A játékos

Ára 204 lei.

OOOOOOOOOO

Tennisnadrág I-a drill Lei 540

Trench-Coat Lei 3400

Neumann M. Cluj férfi- és fiuruha-áruháza Piața Unirii 14.

A CLUJI **TACAMUL**

ezüstárugyárban készült minden darab évőszköz és dísz tárgy ezen

gyárjetei van ellátva.

300-as finomság!

Gyártmányaink minden jobb eszközletben megrendelhetők. — Viszonteladók: —

„TACAMUL”

Ezüstárugyár, Cluj, Strada N. Iorga 11/A

Telefon 4-82. Sürgőnycim: „Tacamul”

REUBENI, a zsidók fejedelme

Írta: Max Brod

2

Fordította: dr. Hamburgné Beeski Irén

Az a hír jár róla, hogy világi könyveket olvas latin nyelven. Biztosat nem lehet tudni róla — de ez a hír is elég a Dávid anyjának. Milyen szörnyülködve kiáltott fel, mikor az »éhes tanítót« az ő egyetlen gyermekével együtt látta le a fel sétálni a házuk előtt. Hirschnél ugyanis vége-hosszra nincs a beszédnek. Ha Dávid meglátja őt, akkor a látogató idő leteltével hazáig kíséri szakadatlan zuhogó beszédével. Természetesen csak a kezdetén volt ez így, annak a különös barátságának, melyet az ötvenéves férfi és a koracérett tízéves fiúcska egymással kötöttek. Az anyjával történt jelenet óta Dávid csak titokban lopódzott az »éhes tanítóhoz«.

A fiú kitalált egy módszert, hogy hogyan lehet mesterségesen orrvérzést előidézni. Ez az első hazugsága. Izgatottan és reszkette próbálja ki. De a jutalom nagy. Most elmehet az iskolából már délután, rögtön az ebéd után, melyet a tanító felesége főzött és egész estig ülhet a Hirschl szobájában. Egy piszkos kis szoba ez, barátságosan s szinte védtelen, biztonság nélkül. mert közvetlen mellett a fal mellett fekszik, amely a zsidó negyedet az óváros elhagyott keresztény utcájától elválasztja. Egy templom bejáratát lehet látni odaát. O milyen félelmetes, milyen barátságos. És milyen szívesen bámul a fiú a szobák közt tángoló sötét, titokzatos örvénybe, ahol néha éles fény villan fel, mintha számtalan szombati gyertya gyúlnék ki.

Dávid mostanában gyakran kap orrvérzést. Szégyelji magát. Megveti magát. És még sem tud ellenállni.

»Hol voltál olyan sokáig?« Ezzel fogadja Hirschl, aki rögtön faképnél bagyja hangosan betűző tanítványait és becsapja maga után a tanulószoba ajtaját. »Négy nap óta tekeregsz, isten tudja holl!«

»Csak három napja!« mondja panaszosan a gyermek.

»Észalt azonban a primátor ur ismét elutasította a kérvényemet. A nagy iskola fát kap a hitközség révén. En nem kapok semmit. Nyugodtan megrághatok ezen a télen. O de ha egyszer megsokallom, szétverem ezt az egész bandát. Természetesen mind a huszonhét senior helyben hagyja a kalapácsütésével. — A te tiszteltreméltó apád-urad, a hibák nélküli nagy tudós is a szegénynek a jogát csorbította meg.

Nem lenne jobb, ha elmennék innen?« gondolja a fiú. Ezen a helyen rosszakat beszélnek.

De a kis sánta ember nem engedi el foglyát. Megfogta Dávidot nyakfodráján s egy székre kényszerítette. O ez a vad fej, szürkésfekete fürtökkel, s a meredt szemekkel, egyik kicsi a másik nagy. »Hogy felfuvalkodnak ezek az előjárók, talán más emberek ők, mint én és te? Ugyanolyan bebeszélésekkel, mint a miéink, azokkal a szenvédélyekkel, azokkal a családokkal. Szurd meg őket és kiáltani fognak. És azt fogják majd neked mondani, hogy pompásabban énekeltek, mint az előimádkozó az engesztelési napon. Húságok húsága, mondja a hófes. Ejj lepkék, akik neképülnek a fénynek. Ha hallanánk az éjj lepkék kiáltását, nagy zajt hallanánk. Így jajgatnak az emberek is. És másnapra minden elmulik, mintha sohse lett volna. Ma azonban mindenki olyan fontosnak tartja az ő kis parányi sorát, mintha egvedül lenne a világon.«

Az éhes tanító saját maga ellen beszélt — gondolja Dávid. De nem szakítja félbe. Ha csak a legcsekélyebbet is veti az ember közbe, a tanító mindiárt toporzékol a lábával. »Te megölnöd a gondolataimat, nem hagysz

kibeszélni.«

Dávid csodálja a dühöngő embert és fél tőle. Gyermekek okosságában már rájött arra, hogy kis, odavetett megjegyzésekkel könnyen lehet őt arra kormányozni, amerre az ember akarja. Csak végig kell várni, csak egész csendesen kell ülni nagy, tágrányított szemekkel. Mert most még nem az igaziról beszél Hirschl. Bár hasonlatai, megjegyzései is magával ragadják az ifjú szellemet, s még inkább a tűz, amellyel minden előtör nála, egész ellentétben azzal a hüvös méltósággal, amelyet az atyjánál lát, de nem a beszédművészet miatt jött ő ide. Megvárja a végét. Türelemesen hallgatja a felindult embert, aki évek óta visszatartott epéjét senkimás előtt nem bocsáthatja így szabadjára és aki boldog, hogy meghallgatóra talált.

»A mi rabbink a híres ember« kiált Hirschl. »Miért híres? Tudod miért?«

»Igen. Többször elmondátok már nekem.«

Hirschl nem törődik ezzel a felelettel. Sajátos, hogy ugyanazokat a történetecskéket, ugyanazon vicceket mindig újra meséli, és legkevésbé sem enged magát félrevezetni még azáltal a közbeszólás által sem, hogy a dolgot már hallották. — Ez akár egy falba is belebeszélne — mondja magában a gyermek. Több vagyok-e én neki, mint egy fal? És bár még nem tud tisztába jönni érzéseivel, érzécsnek a lealázásnak kínos, méltatlan voltát, amit a hallgató gyakran érez egy tulságosan buzgó szónokkal szemben.

»A mi rabbink Margoloth Izsák — atyja, a nürnbergi nagy Margoloth Jakab néven híres. És miért volt ez, — áldott legyen emléke — Izráel nagyja, a száműzetés egy oszlona? Mert egy levelet kapott egyszer Reuchlintonól. Mivel Reuchlin kabbalista dolgokat kérdezett tőle. És az öreg nem felelt, azzal a megindokolással, hogy nem tesz jót a szemnek, ha a sürgőz napba néz. Szerintem gorombaság. És mégis a mi rabbink egy híres atyának a fia, — helyesebben mondva, egy híres levélnék a fia.«

Hirschl nem nevet. De a levegőt orrán keresztül bocsátja ki és orrlíkai reszketnek. Most megragadja Dávid a kínálkozó alkalmat. »Egyetlen levélről van szó? Olyan sok az? Nem ön mondta...«

»Egyetlen levélről! Husz és harminc levelem is van keresztényektől. Nem íre nekem urazi Albus Wencel ur, az óváros vezetője és a Magas iskola tanítómestere? Nem kérdezte meg engem kegyelmes Hasszisteim Lobkovitz Bohuszlav ur egy héber szó jelentése felől, amit diszfichonidba akart illeszteni? Igen. A falon túl ismernek engem, de a saját polgártársaim keresztülnéznek rajtam, mint egy üvegen. És a szabad szép Olaszországban azok közt a zsidók közt emlegetnek, akik igazi humanisták és nem »viri obscuri«-k, mint a mi véneink a tanácsban. Farisszol Ábrahám földrajzának kéziratát ugy-e láttad! Ez a tudós ember, aki az esztj herceg kegyét élvezte, elküldte nekem, kéresemre a művét. És ha idősebb leszel, meg fogom neked mutatni a genuai dozse udvari orvosával József ben Jozsua Hakommel való levelezésemet. Megígérte »Franciaország és Görögország története« és a »Könyvek völgye« című műveit és biztossan el is küldi, ha befejezi ezeket a munkákat.

»Miről szól ez a »völgy?« erről még nem is beszéltem nekem?« kérdi Dávid, mikor a felhevült végre odaért, ahol ő szívesen látja.

Mert Hirschl minden ingerültsége és kicsinyessége ellenére is tudós,

ismeretekben bővelkedő ember. Sokat tud a szigetekről és az új földrészekről, melyeket a népek künt, hajózásiik közben fedeztek fel és melyekről csak sötét, érthetetlen mesék jutottak a gettóba. Nagyszerű történeteket is tud ezen népek multjából, ismeri életüket, szokásaikat. Nagyon jól ismeri őket, gondolja a gyermek, aki még soha senkit nem hallott beszélni ezekről a dolgokról. Hirschl egész másként beszél, mint a többi ember, akikkel Dávid beszélt és ez az, ami a fiut mindig újból a zsidó-negyed végén álló és félig összedőlt szegényes házba vonzza. Mindkét fülét kinyitja itt, elragadtatással hallgatja a megvetett bölcsét, ki ugyancsak szívesen beszél órák hosszat. — Szokratesz! gondolja magában. Ilyen volt Szokratesz!

Mert Hirschl a görög Szokrateszról is beszélt neki. És nem épen olyan bátor, hallhatóan ember Hirschl, mint az egykori filozófus? Megőrizte függetlenségét, nem engedte a hitközségi előljáróság csábításainak, amely azt kívánta, hogy mondjon le bünnös tanulmányairól és ezért egy jó állást ajánlott fel neki. Nem, Hirschl inkább nőlen maradt lemondott szép menyasszonyáról, akiről gyakran beszélt a fiúnak. — nem véve észre, hogy a fiúnak ezek a fájdalmak alig érthetőek, sokkal fontosabbak neki a küzdelem egyéb részletei, például a kiátkozás, amelyet a zsinagógában kioltott gyertyák mellett mondatk el föltte, amely alól azonban feloldották anélkül, hogy valamit is tett volna ezért, mert világosan napfényre került, hogy erényes életmódot folytat. Éveken át táplálkozott akkor »az éhes tanító« kenyérrel és almával és nem keseredett el sem emiatt a csuf név miatt, sem nehézség és eredménytelen hivatása miatt. És mielőtt jobb dolga lett, csak iratokat és könyveket vásárolt... mindent a saját feje szerint. Ez a kemény akarat épügy meghatja a fiut, mint ahogy a férfi sokszínű tudása vonzza és magához csala.

»A könyvek völgye« — mondja Hirschl, mint ahogy már említettem neked, még nincs befejezve. A zsidók minden üldöztetése benne lesz, a szent tely elpusztításától kezdve az Arragoniából, Gastellából tíz évvel ezelőtt történt szeméremtelen kiűzetésükig, mely a nagy embert és vele együtt testvéreink milliárdjait sújtotta. Mindenké csodálkozni fog, aki ezt az írást elolvassa, — így írja nekem a szerző — és kezét ágvékára téve hangosan fog feljajdani: Meddig még, ó, én iste nem! De Izráel a zsolotárók szavaival fog válaszolni: Én nem halok meg, élek és minden időben hirdetem Isten csodálatos cselekedeteit — És én, Reb Hirschl, Tachauból, hozzáteszem És hirdetem minden időben azon vadállatok, azon népek cselekedeteit, akik vérszomjúságuk miatt vétkoztek ellenem.«

Gyűlölet fátyolozza el szürke szemét. »Nem úgy jártak-e el velünk, mint a vadállatok? De egy vigaszunk maradt: egymással is vadállatok módjára bántak. Emberek ezek? Figyeli ide, gyermekem! Tovább akarom olvasni neked a francia királyok történetét. Hallad és lássad, hogy milyen állatiak. Klodvigról akarok beszélni és Fredregundáról. Vagy pedig elmesélem a két róza háborút és azokat a gyalázatos tetteket mesélem el, amelyek hallatára megfiagy az ember ereiben a vér!

»Ne olvasd! Meséld, meséld! Majd olvasom én magam, majd ha vissza kell menned tanítani!« könyörög Dávid és leül egy számlóra a szoba legtöbbittebb zugában, ahol mindjárt

sok könyvet és írást gyűjt maga köré, melyek a szoba minden zugában találhatók. A könyvek javarészét csillá-pithatatlán tanulásvágyában már átfutotta Dávid, mivel a keresztény írást is megtanulta kibetűzni Hirschl unmutatásai szerint. De sohasem tud betelni velük. Mihelyt Hirschl beszél — és David szorgalmasan figyel rá — szeméi már a pompás kincsekben vándorolnak, melyeket magához ragadott. Mindezek a fametszetek, kutyafejű emberek képei, akik borssal és szerecsendióval kereskednek, egy-lábuak, akiket átutazó nemes emberek az afrikai partokon láttak, aztán a rőpirat, mely az első hírt hozza Kolombuszról: hogy hogyan szerelt fel és készített utiára Spanyolország királya két hajót Tauber Kristóf számára, hogy Génnából nyugat felé hajózzon. A gyermek vére forr. Miért nem utazhatott ő is azzal a hőssel, miért nem volt ott, mikor a hajók megakadtak, vagy napkeltek, mikor a magashól lehangzott a: »Föld, föld!« kiáltás és utána az első üdvözlő lövés dördült végig a hideg, magányos vízekben, a sziget pontjait köszöntve!

Es az ido olyan rövid. Már sötétedik. Este otthon kell ülnie az apai ház nyugodt tisztaságában. Itt azonban, ahol annyi látni és hallani való van és annyi olvasnivaló, itt csak két, leg-főbb három órát tölthet és ez elég kell, hogy legyen neki egész hétre. Legjobban szeretné úgy kihasználni ezt rövid időt, hogy egyszerre olvasson is és hallgassa is Hirschl történeteit. Rettenetesen erőlködik, száz-ezer kerék dolgozik egyszerre a fejcsékéjében. Figyel — és ha mellesleg csak az első szavait is olvashatja el egy fejezetnek, már az egész szövegre emlékszik. Néha mosolyog, mialatt a mester mennydörgő hangon a szobában fel és alá rohogva, egy irtózat-os kínzás részleteit — szavalja. A mosoly azonban annak a nyúl házaspárnak szól, amelyet a portugálok hoztak Madeira egyik szigetére, de nem sokára ki kell telelteniök az egész új-domsült kolóniát, mert a nyulak mérhe tetlen számú utódai mindent felfalanak amit vetnek, vagy aratnak. És elmosolyodása közben fagyasztó félelem fogja el a fiut Hirschl »ama fejedelmek romlottóságának a behibonyítására« majlándi Viszkonti Bernátnak egy kínzási rendeletét mondja el fejből. »Huszonegy napig kell kinözni az embereket, öt ütéssel kell megkezdani és az egyes végtagok szétfűrészkésével és az egész testnek alulról fölfelé történő igen gondos szétforgácsolással kell végezni, amit egy kerék végezzen. Néhány kínzó nap után mind-egy egy szűn-nap következék, ne-hogy az áldozat idő előtt kiszivedjen. — Ezzel a törvényvel kényszerítette a zsarnok nyugalomra és engedelmességre polgárait. « És ezek az uralkodók azok, akiknek mi, védtelen baránykák módjára ki vagyunk szolgáltatva kiált fel Hirschl olyan erős hangon, melyet a elnyűt kis testből senki se várt volna. »Nem volt bűn, amelyet el ne követtek volna. Mint ahogy igaz és prófétás emberük, névszerint Savoharola, átkokat és panaszo-kat szórt is rájuk, mielőtt megégették. És papjaikat az ördög könyveinek nevezi, könyveknek, amelybe az ördög minden gonoszságát beleírta. Valóban Babilon minden borzalma, vérfertőzés és kegyetlenség, burjányoztak magasha, büntetlenül gyilkolnak, méreggel és törrel kormányoznak és a szájuk telve megnyerő, édes szavakkal, míg a kezük molhón nyúl minden után, ami gonosz.«

»És mégis... ezek a népek« hatalmas erővel ébred a gyermekben a felismerés. »És mégis épen most fedezték fel ezek a népek az új földrészeket... hogy lehet ez, mi zsidók semmit — és ők mindent?«

(Folyt. köv.)

KIADÓHIVAT

Str. Bar

SZERKESZTOS

Ejeli telet

ELŐIZETESI

Egész evre

Felevre

Negyedévre

Egy hóra

XI. évfolyan

1928 július

5. (8. T.)

Egy új
lasi

A fejlett iparú országokba nagy forradalom és irodak mulásáról van szó metországban. dote fel magatassaban nagy A racionalizációval a tökély, egy használatát te az eddig elért lentelkeu sz termelést s így szükségleti cik együtt az ált sora is.

Az általános most egy igen mashoz érkezé mant Kolomb dájatos, hogy jutott eszébe. met kereskede méstetesen az is — azt pan kedelem és a meg a kellő ö volt államutk szerint a ker munkaerők a jüknek több, varakozással hogy az üzlet szombaton — és a hó első n gázsikat fizeti többi napokat az alkalmazott zellenül hevert rezi-kiadása. használatuul Hirsch az ily vesztett összeg márkára teszi egy igen érde kereskedelem az üzletet mu és a pénzforg dást megterem munkás és h séges alapon

A volt álla szolgái, amely munkásfizetés kívánja rends

Hétfő: Köz
Kedd: Villa
Szerda: Eg
Csütörtök:
Péntek: Mi

Ez a lista mok szerint v mákban dolg megoszása al fizetési napja szerint a köz hónap második dalmi hivatal tartományok ötödike, a ban postatiszvisel tisztviselők 18 selők pedig 23 nák meg fizet Ezzel a rad sokkal akarja malizálását